

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

Кафедра технологій в ресторанному господарстві, готельно-
ресторанної справи та підприємництва

**О.А. Ніколайчук,
Н.С. Приймак**

ПІДПРИЄМНИЦТВО

Методичні рекомендації з вивчення дисципліни

Рівень бакалавр

Кривий Ріг
2021

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

Кафедра технологій в ресторанному господарстві, готельно-
ресторанної справи та підприємництва

**О.А. Ніколайчук,
Н.С. Приймак**

ПІДПРИЄМНИЦТВО
Методичні рекомендації з вивчення дисципліни

Рівень бакалавр

Затверджено на засіданні
кафедри технологій в ресторанному
господарстві, готельно- ресторанної
справи та підприємництва
Протокол № 6
від «20» грудня 2021 р.

Схвалено навчально-методичною
радою ДонНУЕТ
Протокол №6
від «23» грудня 2021 р.

Кривий Ріг
2021

**УДК 334.722 (072)
Н75**

Ніколайчук, О.А.

Н 75 Методичні рекомендації з вивчення дисципліни «Підприємництво» [Текст]: для студ. спеціальності всіх спеціальностей, ступінь бакалавр / М-во освіти і науки України, Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, каф. технологій в ресторанному господарстві, готельно-ресторанної справи підприємництва ; О. А. Ніколайчук, Н. С. Приймак – Кривий Ріг : [ДонНУЕТ], 2021. – 78 с.

Методичні рекомендації призначені для студентів усіх форм навчання і покликані допомогти студентам організувати вивчення дисципліни «Підприємництво» завдяки інформації щодо змісту модулів та тем дисципліни, планів семінарських (практичних) занять, завдань для самостійного вивчення та розподілу балів за видами робіт, з метою поточного оцінювання знань, наданому переліку рекомендованої основної та допоміжної літератури.

УДК 334.722 (072)

© Ніколайчук О.А., Приймак Н.С., 2021
© Донецький національний
університет економіки й торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського, 2021

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
ЧАСТИНА 1. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ.....	6
ЧАСТИНА 2. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ПІДГОТОВКИ ДО ПРАКТИЧНИХ ТА СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ.....	14
Змістовий модуль 1. Теоретичні та правові засади здійснення підприємницької діяльності	15
Змістовий модуль 2. Управління підприємницькою діяльністю та її сучасні напрями	28
ЧАСТИНА 3. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ.....	44
Змістовий модуль 1. Теоретичні та правові засади здійснення підприємницької діяльності	45
Змістовий модуль 2. Управління підприємницькою діяльністю та її сучасні напрями	55

ВСТУП

Дисципліна «Підприємництво» відноситься до дисциплін циклу професійної підготовки бакалаврів.

Для вивчення дисципліни «Підприємництво» потрібні знання дисциплін циклу загальної і професійної підготовки, зокрема таких як: політекономія, вища математика, статистика, мікроекономіка, економіка підприємства тощо.

Мета дисципліни – формування у здобувачів вищої освіти сучасного наукового світогляду та системи спеціальних знань щодо організації та забезпечення ефективної підприємницької діяльності.

Завдання дисципліни «Підприємництво» полягають у:

формуванні знань з організації підприємницької діяльності;

формуванні вмінь та навичок: використання та дотримання нормативно-правових засад підприємницької діяльності, організації підприємницької діяльності, ідентифікації особливостей видів підприємницької діяльності, технології створення власної справи, аналізу умов та факторів підприємницької діяльності, управління підприємницькою діяльністю та прийняття ефективних управлінських рішень у підприємницькій діяльності, аналізу та управління підприємницьким ризиком, побудови ефективних форм співробітництва та взаємовідносин у бізнесі, аналізу сучасних тенденцій та напрямів підприємницької діяльності, оцінки результативності підприємницької діяльності в умовах ринку.

Предметом дисципліни виступають методи та інструменти організації та здійснення підприємницької діяльності.

Мета підготовки даного методичного видання полягає у наданні допомоги здобувачам вищої освіти у засвоєнні матеріалу, що передбачений курсом «Підприємництво», при виконанні всіх видів навчальних робіт.

ЧАСТИНА 1.
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

1. Опис дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни
Обов'язкова (для студентів спеціальності "назва спеціальності")/ вибіркова дисципліна	Обов'язкова для студентів спец. 076 «Підприємництво, торігвля та біржова діяльність»
Семестр (осінній / весняний)	весняний
Кількість кредитів	5
Загальна кількість годин	150
Кількість модулів	1
Лекції, годин	32/8
Практичні / семінарські, годин	32/8
Лабораторні, годин	-
Самостійна робота, годин	86/134
Тижневих годин для денної форми навчання:	
аудиторних	4
самостійної роботи студента	5,4
Вид контролю	екзамен

2. Програма дисципліни

Мета – формування у здобувачів вищої освіти сучасного наукового світогляду та системи спеціальних знань щодо організації та забезпечення ефективної підприємницької діяльності.

Завдання дисципліни полягає у формуванні знань з організації підприємницької діяльності; формуванні вмінь та навичок: використання та дотримання нормативно-правових засад підприємницької діяльності, організації підприємницької діяльності, ідентифікації особливостей видів підприємницької діяльності, технології створення власної справи, аналізу умов та факторів підприємницької діяльності, управління підприємницькою діяльністю та прийняття ефективних управлінських рішень у підприємницькій діяльності, особливостями оподаткування та державного регулювання підприємницької діяльності, аналізу та управління підприємницьким ризиком, побудови ефективних форм співробітництва та взаємовідносин у бізнесі, аналізу сучасних тенденцій та напрямів підприємницької діяльності, оцінки результативності підприємницької діяльності в умовах ринку.

Предмет: методи та інструменти організації та здійснення підприємницької діяльності.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

Змістовий модуль 1. Теоретичні та правові засади здійснення підприємницької діяльності

Тема 1. Виникнення, розвиток та сутність підприємництва

- Тема 2. Правові засади здійснення підприємницької діяльності в Україні
- Тема 3. Підприємство як основна організаційна структура підприємницької діяльності
- Тема 4. Типологія та інфраструктура підприємництва
- Змістовий модуль 2. Управління підприємницькою діяльністю та її сучасні напрями**
- Тема 5. Технологія створення власної справи
- Тема 6. Інформаційно-управлінське та ресурсне забезпечення підприємництва
- Тема 7. Оподаткування підприємницької діяльності
- Тема 8. Державне регулювання підприємницької діяльності
- Тема 9. Підприємницька таємниця та підприємницький ризик
- Тема 10. Співробітництво та взаємовідносини в підприємстві.
- Тема 11. Оцінка ефективності підприємницької діяльності
- Тема 12. Сучасні напрями підприємницької діяльності

Опанування дисципліни дозволяє забезпечити:

1) формування:

– загальних програмних компетентностей:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях;
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

– фахових програмних компетентностей:

- критичне осмислення теоретичних засад підприємницької, торговельної та біржової діяльності;
- здатність обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо створення, функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур;
- здатність застосовувати інноваційні підходи в діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур;
- здатність здійснювати діяльність з дотриманням вимог нормативно-правових документів у сфері підприємницької, торговельної та біржової діяльності;
- здатність визначати і виконувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур;
- здатність до бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків і результатів діяльності у сфері підприємництва, торгівлі та біржової практики з урахуванням ризиків.

2) досягнення програмних результатів навчання:

- використовувати базові знання з підприємництва, торгівлі і біржової діяльності й уміння критичного мислення, аналізу та синтезу в професійних цілях;

застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності;

демонструвати підприємливість в різних напрямках професійної діяльності та брати відповідальність за результати;

демонструвати здатність діяти соціально відповідально на основі етичних, культурних, наукових цінностей і досягнень суспільства;

демонструвати базові й структуровані знання у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності для подальшого використання на практиці;

вміти застосовувати інноваційні підходи в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності;

вміти вирішувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і розв'язувати проблеми у кризових ситуаціях з урахуванням зовнішніх та внутрішніх впливів;

знати основи бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків та результатів діяльності підприємницьких, торговельних і біржових структур з урахуванням ризиків.

3) набуття **результатів навчання** (згідно Дублінських дескрипторів):

– **знання:**

сутності підприємницької діяльності;

правових засад здійснення підприємницької діяльності в Україні;

основних типів підприємництва;

сутності та структури інфраструктури підприємництва;

технології створення власної справи;

сутності та видів підприємницького ризику;

сутності та форм співробітництва та взаємовідносин в підприємстві;

уміння/навички:

ідентифікації особливостей видів підприємницької діяльності;

організації підприємницької діяльності ;

володіти технологією створення власної справи;

аналізувати умови та фактори підприємницької діяльності;

аналізу та управління підприємницьким ризиком;

вміти управляти підприємницької діяльністю та приймати ефективні управлінські рішення у підприємницькій діяльності;

вміти будувати ефективні форми співробітництва та взаємовідносин у бізнесі;

володіти методами оцінки ефективності підприємницької діяльності;

аналізувати сучасні тенденції та напрями підприємницької діяльності.

комунікація:

уміння усно і письмово викладати свої думки, конструювати розрахункові, аналітичні та узагальнюючі таблиці та інші ілюстраційні матеріали з питань організації та функціонування суб'єктів підприємницької діяльності;

забезпечувати ефективну комунікацію та ефективні зворотні зв'язки в процесі командної роботи щодо організації та функціонування суб'єктів підприємницької діяльності;

переконувати інших за допомогою мотивації, повноважень, аргументів та послідовної комунікації;

здійснювати презентацію одержаних результатів щодо організації та функціонування суб'єктів підприємницької діяльності.

– відповідальність і автономія:

демонструвати відповідальність за результати функціонування підприємницьких структур;

дотримуватися відповідальної і чесної конкуренції при організації та функціонуванні підприємницьких структур.

3. Структура дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма навчання)				
	усього	у тому числі			
		лекц.	пр./сем.	лаб.	СРС
Змістовий модуль 1. Теоретичні та правові засади здійснення підприємницької діяльності					
Тема 1. Виникнення, розвиток та сутність підприємництва	9	2	2		5
Тема 2. Правові засади здійснення підприємницької діяльності в Україні	9	2	2		5
Тема 3. Підприємство як основна організаційна структура підприємницької діяльності	9	2	2		5
Тема 4. Типологія та інфраструктура підприємництва	15	4	4		7
Разом за змістовим модулем 1	42	10	10		22
Змістовий модуль 2. Управління підприємницькою діяльністю та її сучасні напрями					
Тема 5. Технологія створення власної справи	18	4	6		8
Тема 6. Інформаційно-управлінське та ресурсне забезпечення підприємництва	12	2	2		8
Тема 7. Оподаткування підприємницької діяльності	12	2	2		8
Тема 8. Державне регулювання підприємницької діяльності	12	2	2		8
Тема 9. Підприємницька таємниця та підприємницький ризик	14	4	2		8
Тема 10. Співробітництво та взаємовідносини в підприємстві	12	2	2		8
Тема 11. Оцінка ефективності підприємницької діяльності	16	4	4		8
Тема 12. Сучасні напрями підприємницької діяльності	12	2	2		8
Разом за змістовим модулем 2	108	22	22		64
Усього годин	150	32	32		86

4. Теми семінарських/практичних/лабораторних занять

№ з/п	Вид та тема семінарського заняття	Кількість годин
1	Семінар з виконанням практичних завдань Виникнення, розвиток та сутність підприємництва	2
2	Семінар запитань і відповідей Нормативно-правові засади здійснення підприємницької діяльності в Україні	2
3	Семінар з виконанням практичних завдань Підприємство як основна організаційна структура підприємницької діяльності	2
4	Семінар з виконанням практичних завдань Типологія підприємництва	2
5	Семінар з виконанням практичних завдань Середовище та інфраструктура підприємництва	2
6	Семінар з виконанням практичних завдань Підприємницька ідея, її джерела та методи пошуку	2
7	Семінар з виконанням практичних завдань Вибір способу заснування та організаційно-правової форми бізнесу	2
8	Семінар з виконанням практичних завдань Формування початкового капіталу	2
9	Семінар з виконанням практичних завдань Інформаційно-управлінське та ресурсне забезпечення підприємництва	2
10	Семінар з виконанням практичних завдань Оподаткування підприємницької діяльності	2
11	Семінар з виконанням практичних завдань Державне регулювання підприємницької діяльності	2
12	Семінар з виконанням практичних завдань Підприємницька таємниця та підприємницькі ризики	2
13	Семінар з виконанням практичних завдань Співробітництво та взаємовідносини в підприємстві	2
14	Семінар з виконанням практичних завдань Аналітична оцінка ефективності підприємницької діяльності	2
15	Семінар з виконанням практичних завдань Система показників оцінки ефективності виробничо-господарської, бізнесово-фінансової діяльності підприємництва	2
16	Семінар – розгорнута бесіда Аналіз сучасних напрямів підприємницької діяльності Захист групових проєктів	2
Всього		32

5. Розподіл балів, які отримують студенти

Відповідно до системи оцінювання знань студентів ДонНУЕТ, рівень сформованості компетентностей студента оцінюються у випадку проведення екзамену: впродовж семестру (50 балів) та при проведенні підсумкового контролю - екзамену (50 балів).

Оцінювання студентів протягом семестру (очна форма навчання)

№ теми практичного заняття	Аудиторна робота				Позаауди торна робота	Сума балів
	Тестові завдання	Ситуаційні завдання, задачі	Обговорення теоретичних питань теми	ПМК/ Захист групових проектів	самостій на робота	
Змістовий модуль 1						
Тема 1	1	1			2	4
Тема 2	1		1			2
Тема 3	1		1			2
Тема 4	1	1				2
Тема 5	1	1		3	2	7
Разом змістовий модуль 1	5	3	2	3	4	17
Змістовий модуль 2						
Тема 6	1	1			2	4
Тема 7		2				2
Тема 8	1	1				2
Тема 9	1	1				2
Тема 10	1		1			2
Тема 11	1	2				3
Тема 12	1	1				2
Тема 13	1	1				2
Тема 14		2				2
Тема 15	1	1				2
Тема 16			1	7	2	10
Разом змістовий модуль 2	8	12	2	7	4	33
Разом	13	15	4	10	8	50

Оцінювання студентів протягом семестру (заочна форма навчання)

Поточне тестування та самостійна робота			Підсумковий тест (екзамен)	Сума в балах
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Індивідуальне завдання		100
15	20	15	50	

Загальне оцінювання результатів вивчення дисципліни

Оцінка		
100-бальна шкала	Шкала ECTS	Національна шкала
90-100	A	5, «відмінно»
80-89	B	4, «добре»
75-79	C	
70-74	D	3, «задовільно»
60-69	E	
35-59	FX	2, «незадовільно»
0-34	F	

ЧАСТИНА 2.
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ПІДГОТОВКИ ДО
ПРАКТИЧНИХ І СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАВОВІ ЗАСАДИ ЗДІЙСНЕННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Тема 1 Виникнення, розвиток та сутність підприємництва *Семінар з виконанням з виконанням практичних задач*

1. Фронтальне та індивідуальне опитування за основними положеннями теми:

1.1 Історія розвитку підприємництва.

1.2 Сутність та роль підприємницької діяльності в суспільстві.

1.3 Теорії та концепції підприємництва.

2. Індивідуальне тестування.

3. Виконання ситуаційних завдань:

Ситуаційне завдання 1.

Проаналізувати біографію Ілона Маска та визначити основні особистісні і професійні якості, які є важливими складовими у його кар'єрі успішного підприємця.

ПІБ: Ілон Маск

Посада: CEO компаній Tesla, SpaceX

Сфера діяльності: Технології, космонавтика

Громадянство: Південна Африка, США та Канада

Дата народження: 28.06.1971

Кар'єра Ілона Маска

«1983 - Маск вперше продемонстрував підприємницьку жилку. Коли йому було 12 років, він продав свою першу відеогру про космос спеціалізованому журналу про комп'ютери.

1995 - Маск став співзасновником онлайн-провайдера фінансових послуг X.com, який згодом об'єднався зі службою грошових переказів PayPal. Деякі рішення Маска, наприклад, використання онлайн-перекладів на веб-аукціонах, включаючи eBay, призвели до успіху PayPal. У 2002 році Маск, який все ще залишався у раді директорів компанії, отримав \$165 млн, коли компанія eBay купила PayPal.

2002 - Маск запустив свій найамбіційніший проект SpaceX. Підприємець надихнувся тематикою наукової фантастики та вирішив розробляти космічні кораблі, які б дозволили людству підкорити космос. З моменту свого першого тріумфу у 2008 році, коли SpaceX вивела на орбіту першу приватну ракету-носіє Falcon 1, компанія значно просунулась у космічних технологіях. Наприклад, SpaceX вдалося повторно використати перший ступінь ракети-

носія середньої вантажопідйомності Falcon 9 за рахунок того, що вона приземляється після доставки вантажу на поверхню Землі, так і на морські платформи.

2008 - Маск приєднався до Tesla, Inc., компанії з Каліфорнії, яка виготовляє електромобілі. Незважаючи на величезну популярність концерну та деяких його моделей, наприклад, Tesla Roadster, діяльність Маска на ключовій посаді неоднозначно вплинула на його репутацію. У 2018 році після спірного твіту Маска про перспективу зробити Tesla непублічною компанією Комісія з цінних паперів та бірж США (CFTC) оштрафувала бізнесмена та Tesla на \$20 млн. Ще Маска змусили піти у відставку з посади голови Ради директорів. Він залишився генеральним директором Tesla. Пізніше Маск заявив, що не шкодує про це твіт» [1].

«2016 - Підприємець заснував стартап з прокладання тунелів The Boring Company. Майок вигадав його, щоб уникати пробок на дорогах. Ще він створив фірму Neuralink, що спеціалізується на нейротехнологіях. Neuralink оголосила, що до 2020 року буде готова провести першу операцію з імплантації чіпа в мозок» [2].

Цікаві факти

- «З 2014 року Маск отримує у Tesla лише 1 долар. Така ж зарплата була у голови Apple Стіва Джобса та інших великих директорів. Решта винагороди Маска – це бонуси за досягнуті результати» [1].

- «Ілон Маск став найбагатшою людиною на планеті, його загальні статки перевищили 185 мільярдів доларів.

- Маск нібито був прототипом образу Тоні Старка, якого в екранізації коміксів Marvel зіграв Роберт Дауні-молодший. У фільмі «Залізна людина 2» він навіть мав камео.

- Маск, зважаючи на все, великий фанат коміксів Marvel. Якимось він зізнався, що назвав свого сина Ксав'є на честь професора Ікс, Чарльза Ксав'є з Людей-Ікс» [1].

Джерело: 1.Ілон Маск: біографія. URL: https://currency.com/ru/elon-musk-bio?utm_medium=cpc&utm_source=googledisplay_desktop&utm_campaign=UKR_RU_Brand_PFM&utm_term=&gclid=CjwKCAiAz--OBhBIEiwAG1rIOhPQFbnx_mrGh9QZYd9gg7T80-cs89s0hEAPqlifwvDIMNXyYH-cQhoCtbwQAvD_BwE

2. Ілон Маск - найбагатша людина у світі. Ось шість принципів його успіху. <https://www.bbc.com/ukrainian/features-55585217>

Ситуаційне завдання 2

1. Згадати знайомих підприємців та назвіть їх особистісні і професійні якості, які є важливими складовими успішного бізнесу. Виберіть зі списку ті характеристики (таблиця 1), які їм найбільше відповідають.

2. Вибрати 7 якостей, які у вас виражені найбільше.

3. Оцінити за 10-бальною шкалою рівень притаманності цих рис.

4. Визначити, якими з них ви користуєтесь в житті і діяльності.

Таблиця 1 – Характеристики підприємця

<ul style="list-style-type: none"> ○ Життя «по-простому» ○ Проживання у великому місті ○ Гармонійні сімейні стосунки, родина ○ Безпека ○ Здоров'я ○ Надихати інших ○ Вірні друзі ○ Розваги ○ Внутрішня гармонія ○ Віра, релігія ○ Духовність, мораль ○ Служіння людству ○ Позитивні емоції ○ Відпочинок ○ Міжособистісні стосунки ○ Задоволеність життям ○ Патріотизм ○ Спогади ○ Свобода ○ Здоровий спосіб життя 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Комфорт ○ Суспільне визнання і повага ○ Пізнання та інтелект ○ Особистий розвиток, фізичне і духовне самовдосконалення ○ Творча діяльність ○ Упевненість в собі ○ Закон ○ Самореалізація, організація часу ○ Колективна форма праці ○ Індивідуальна форма праці ○ Змістовність праці ○ Різноманіття та зміни в роботі ○ Відчуття себе експертом ○ Ризик в роботі ○ Активне життя ○ Дослідження, експерименти ○ Конкуренція, змагання ○ Командна робота ○ Соціальна та особиста захищеність ○ Повага та визнання в колективі ○ Влада, вплив на оточуючих 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Матеріальне багатство ○ Добробут, гроші ○ Власне житло, будинок ○ Забезпечення споживчими товарами та послугами ○ Належний рівень заробітної плати, бонуси, матеріальне заохочення ○ Нагороди, відзнаки ○ Наявність особистого бізнесу ○ Накопичення грошей ○ Відпочинок на дорогих курортах ○ Статус, можливість посадового росту, планування кар'єри ○ Професійний досвід (професіоналізм) ○ Кар'єра, посада ○ Освіта, доступність освіти, навички, вміння
---	---	--

Ситуаційне завдання 3.

Оцінити запропоновані якості та риси в балах (1-5). У відповідній комірці поставити позначку (таблиця 2). (Список якостей можна доповнити).

Таблиця 2 – Оцінка власних підприємницьких якостей

Якості й риси	Бали				
	1	2	3	4	5
Прагнення досягнень, здорові амбіції					
Прагнення до постійного самовдосконалення					
Упевненість					
Рішучість					
Винахідливість, творчість					
Ерудованість, освіченість					
Комунікабельність, гнучкість у стосунках					

Цілеспрямованість					
Наполегливість					
Привітність, доброзичливість					
Домінантність, прагнення до лідерства					
Здатність до самоаналізу					
Самокритичність					
Самостійність					
Працелюбність					
Оптимізм, життєрадісність, почуття гумору					
Готовність до розумного ризику					
Стійкість до стресу					
Справедливість					
Повага до людей					
Вимогливість до себе та підлеглих					
Уміння					
Мислити стратегічно					
Аналізувати ситуацію					
Ухвалювати виважені рішення, зокрема ризиковані					
Керувати часом					
Створювати позитивний імідж					
Реалістично оцінювати переваги і недоліки підлеглих					
Заохочувати ініціативу підлеглих, зацікавлювати їх у якісному виконанні службових обов'язків					
Будувати стосунки на засадах співпраці					
Вести переговори					
Створювати сприятливий клімат у колективі					
Впроваджувати зміни, керувати ними і використовувати на користь організації					
Допишіть у вільних рядках якості, які є важливими у вашій діяльності, і не вказані в переліку					
.....					
.....					
.....					

Результати оформити в таблицю 3.

Таблиця 3 – Розвиток власних підприємницьких якостей

Характеристики	Напрямок та ступінь вираження	Методи розвитку

Ситуаційне завдання 4

Дати відповіді на наступні 10 запитань. При цьому обрати тільки 1 відповідь, яка найбільш точно відображає реалії.

Текст опитувальника:

1. Чи є ви ініціативною особою?
  - Я завжди знаю, що і як робити. Для цього мені не потрібні радники.
  - Я працюю добре тільки тоді, коли мене хтось орієнтує і надихає.
  - Ініціативу виявляють тільки дурні. Без потреби я цього не роблю.
2. Як ви ставитеся до інших?
  - Я люблю людей і можу знайти спільну мову майже з кожним.
  - Я маю достатньо друзів і мені більше ніхто не потрібен.
  - Більшість людей мене дратує.
3. Чи здатні ви взяти відповідальність на себе?
  - Мені подобається особисто контролювати перебіг справ.
  - Я беру відповідальність тільки тоді, коли в цьому є крайня необхідність.
  - Працьовиті роботяги-ентузіасти знаходяться завжди. Я нічого не маю проти того, щоб вони керували і несли відповідальність.
4. Чи здатні ви до лідерства?
  - Коли я розпочинаю якусь справу, мені неважко залучити до цього інших людей.
  - Я вмію розпоряджатися, якщо мені розкажуть, що і як потрібно робити.
  - Як правило, долучаюсь до роботи тільки тоді, коли мене просять.
5. Чи гарний ви організатор?
  - Перед початком роботи я складаю план дій і належу до тих, хто завжди керується інтересами групи.
  - Я добре працюю доки все йде на лад. Ускладнення виводять мене з гри.
  - Проблеми, що виникають під час роботи, я сприймаю як неминуче і непереможне зло.
6. Наскільки ви гарний працівник?
  - Я працюю стільки, скільки потрібно для успішного завершення справи.
  - Певний час я працюю сумлінно і старанно, та коли робота набридне, я можу легко залишити її іншим.
  - Я переконаний, що важка праця не завжди приносить свої плоди.
7. Чи здатні ви приймати рішення?
  - Для мене це легко навіть у стресі. Як правило, мої рішення є вдалими.
  - Я можу приймати рішення тільки тоді, коли у мене достатньо часу, інакше у мене завжди виникають сумніви щодо їх правильності.

- Мені взагалі не подобається приймати будь-які рішення.
- 8. Чи довіряють інші люди вашим словам?
  - Авжеж. Я ніколи не кажу того, в чому не впевнений на 100%.
  - Я тримаю марку, але іноді кажу те, що перше спаде на думку.
  - Я не звертаю на це уваги, оскільки відрізнити де правда, а де брехня, - важко.
- 9. Наскільки ви цілеспрямовані?
  - Якщо я берусь за щось, то доводжу все до кінця і не дозволяю нікому і нічому мене зупинити.
  - Як правило, я доводжу справу до кінця, якщо все гаразд.
  - Якщо робота не йде належним чином, я від нею відмовляюся.
- 10. Чи міцне у вас здоров'я?
  - Я маю дуже міцне здоров'я.
  - У мене достатньо енергії для всіх моїх справ.
  - Я виснажуюся значно швидше за моїх колег.

Обробка й інтерпретація результатів.

Скільки балів ви обрали:

- Першу відповідь _____
- Другу відповідь _____
- Третю відповідь _____

Якщо ви обрали 8 і більше відповідей за №1, то маєте всі задатки для того, щоб стати підприємцем.

Якщо таких відповідей менше, то в процесі роботи у вас виникатиме чимало проблем. Залучіть до справи досвідчених партнерів, які зможуть компенсувати ваші недоліки.

Якщо 5 і більше разів зупинилися на відповідях №3, то краще взагалі не братися за справи. Не ускладнюйте життя не собі, не потенційним партнерам.

Ситуаційне завдання 5.

Тест на виявлення здібностей до ведення бізнесу. За кожну позитивну відповідь проставте 10 балів; підсумуйте результат.

«Запитання»

1. Чи поведетеся Ви наодинці так само, як тоді, коли за Вами спостерігають?
2. Чи вважаєте Ви себе здатним стати головою сім'ї?
3. Чи вважаєте Ви хитрість гарною й корисною рисою?
4. Чи можете Ви розпочати розмову на вулиці з незнайомою людиною?
5. Чи знаєте Ви, який колір сьогодні у моді?
6. Чи їдете у транспорті без квитка, якщо забули вдома проїзний?
7. Чи заздрите успіху Ваших знайомих?
8. Чи звертаєтесь на «Ви» до Ваших старших за віком родичів?
9. Чи здатні ви усно швидко обчислити скільки буде 3% від 3 %?
10. Чи приходите вчасно у кіно?

11. Чи приходите вчасно на побачення?
12. Чи вважаєте за потрібне давати «чайові»?
13. Чи засмучуєтесь, якщо вас обрахували на 1 грн?
14. Чи пам'ятаєте дату народження свого вчителя?
15. Чи сідаєте у міському транспорті на будь-яке вільне місце?
16. Чи сідаєте у таксі тільки на заднє місце?
17. Чи любите робити записи до книги скарг?
18. Чи вважаєте, що завжди достатньо лише одного попередження?
19. Чи знаєте, які грошові одиниці існували у Стародавньому Римі?
20. Чи зможете залишити валізу на вокзалі під наглядом зовсім незнайомої людини?

Ключ до тесту:

120-200 балів – Ви вроджений бізнесмен; якщо Ви отримали ці бали у результаті підглядування у відповіді, вирахуйте 80 балів і орієнтуйтеся на новий результат.

110-119 балів – Ви володієте не всіма потрібними якостями бізнесмена, але у Вас є реальні шанси досягти успіху в бізнесі.

50-90 балів – видно, у бізнесмени Вам не вибитись, але судячи з усього, Ви правдива, порядна людина, у вас непоганий характер, так що не все втрачено в житті» [3].

Джерело: 3. URL: <https://kariera.in.ua/assets/pdf/Posibnyk%20dla%20vikladachiv.pdf>

Підприємництво	Entrepreneurship
Підприємець	Entrepreneur
Підприємливість	Entrepreneurship
Бізнесмен	Businessman
Менеджер	Manager
Класична модель підприємництва	A classic business model
Інноваційна модель підприємництва	Innovative business model
Внутрішнє підприємництво	Internal entrepreneurship
Алокативне підприємництво	Allocative entrepreneurship
Креативне підприємництво	Creative entrepreneurship

Тема 2 Нормативно-правові засади здійснення підприємницької діяльності в Україні

Семінар запитань і відповідей

1. Фронтальне та індивідуальне опитування за основними положеннями теми:

- 2.1 Правове забезпечення розвитку підприємництва на сучасному етапі.
- 2.2. Суб'єкти та об'єкти підприємницької діяльності.
- 2.3 Державна реєстрація підприємницької діяльності.
- 2.4 Обмеження підприємницької діяльності. Ліцензування та патентування

2. Індивідуальне тестування.

3. Обговорення проблемних питань:

- які форми господарських об'єднань можуть створювати суб'єкти підприємництва для ведення своєї діяльності?
- хто може виступати в якості суб'єктів підприємницької діяльності?
- за якої умови громадянин визнається суб'єктом підприємницької діяльності?

3. Виконання ситуаційних вправ:

Ситуаційне завдання 1.

За даними Державної служби статистики України проаналізувати динаміку кількості суб'єктів підприємництва в Україні за останні 10 років у табл. 4.

Таблиця 4 - Динаміка кількості суб'єктів підприємництва в Україні

Показники	Кількість суб'єктів підприємництва за роками		
	20____	.....	20____
Суб'єкти великого підприємництва			
Суб'єкти середнього підприємництва, у т.ч.			
середні підприємства			
ФОП			
Суб'єкти малого підприємництва, у т.ч.			
малі підприємства			
ФОП			
Суб'єкти мікропідприємництва, у т.ч.			
мікропідприємства			
ФОП			
Разом			

Суб'єкти підприємницької діяльності	Subjects of entrepreneurial activity
Об'єкти підприємницької діяльності	Objects of entrepreneurial activity
Державна реєстрація підприємницької діяльності	State registration of entrepreneurial activity
Суб'єкти великого підприємництва	Subjects of large entrepreneurship
Суб'єкти малого підприємництва	Small business entities
Суб'єкти мікропідприємництва	Subjects of micro-business
Ліцензування	Licensing
Патентування	Patenting

Тема 3 Підприємство як основна організаційна структура підприємницької діяльності

Семінар з виконанням з виконанням практичних задач

1. Фронтальне та індивідуальне опитування за основними положеннями теми:

3.1 Поняття і характерні риси підприємства, основні види його діяльності.

3.2 Види та об'єднання підприємств, їх характеристика.

3.3 Господарські товариства.

2. Індивідуальне тестування.

3. Виконання ситуаційних вправ:

Ситуаційне завдання 1.

Визначити можливість віднесення підприємства до категорії «мале підприємство». За минулий рік вартість основних засобів становить 400 тис. грн; вартість оборотних активів -150 тис. грн; залишок грошових коштів на поточному рахунку 15 тис. грн; дебіторська заборгованість складає 55 тис. грн; кредиторська заборгованість 70 тис. грн. Середньооблікова кількість працюючих на підприємстві становить 55 чол. Реалізовано продукції 35000 виробів, ціна одного виробу 500 грн.

Ситуаційне завдання 2.

На основі даних Державної служби статистики України проаналізувати кількість юридичних осіб за організаційно-правовими формами господарювання за останні 5 років. На основі визначення питомої ваги різних форм бізнесу у загальній кількості юридичних осіб зробити висновки щодо найбільш привабливих форм господарювання.

Ситуаційне завдання 3.

На основі даних Державної служби статистики України провести аналіз динаміки кількості підприємств за видами економічної діяльності з розподілом на великі, середні, малі та мікропідприємства. Зробити відповідні висновки.

Ситуаційне завдання 4

За даними сайту Світового банку (<https://www.worldbank.org/en/programs/entrepreneurship#closed>) оцінити динаміку розвитку підприємництва у країнах світу за такими показниками: кількість нових фірм, загальна кількість фірм і кількість закритих фірм. Порівняти відповідні показники розвитку підприємництва України. Зробити відповідні висновки.

Підприємство	Enterprise
Мікропідприємство	Micro enterprise
Мале підприємство	Small enterprise
Середнє підприємство	Medium enterprise
Велике підприємство	Large enterprise
Одноосібне підприємство	Sole proprietorships
Товариство	General partnerships
Товариство з обмеженою відповідальністю	Limited liability limited partnership
Товариство з обмеженою відповідальністю	Limited liability companies
Корпорація	Corporations
Асоціація	Association
Консорціум	Consortium

Тема 4 Типологія підприємницької діяльності

Семінар з виконанням з виконанням практичних задач

1. Фронтальне та індивідуальне опитування за основними положеннями теми:

- 4.1 Типологія підприємництва як виробничої та посередницької діяльності
- 4.2. Виробниче підприємництво
- 4.3. Агентування
- 4.3.1. Торговельно-комерційна діяльність
- 4.3.2. Аукціонна торгівля
- 4.3.3. Біржове підприємництво

2. Індивідуальне тестування.

3. Виконання ситуаційних завдань:

Ситуаційне завдання 1.

На основі даних Державної служби статистики України проаналізувати показники діяльності суб'єктів господарювання для певного виду економічної діяльності (виробництво продукції, торгівля, біржове підприємництво, фінансове посередництво) за останні 3 роки (робота у малих групах):

- кількість діючих суб'єктів господарювання;
  - кількість зайнятих працівників у суб'єктів господарювання;
  - кількість найманих працівників у суб'єктів господарювання;
  - обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг) суб'єктів господарювання;
  - обсяг виробленої продукції (товарів, послуг) суб'єктів господарювання;
  - додана вартість за витратами виробництва суб'єктів господарювання.
- Зробити відповідні висновки.

Ситуаційне завдання2.

Проаналізувати активність діяльності бірж в Україні:

- фондові та валютні біржі: фондова біржа «Перспектива», фондова біржа «ПФТС», Українська міжбанківська валютна біржа, Східноєвропейська фондова біржа, Українська фондова біржа, Українська біржа, Київська міжнародна фондова біржа, ФБ «Універсальна», фондова біржа «Іннекс»;

- товарні біржі: Харківська товарна біржа, Українська аграрна біржа, Катеринославська товарна біржа, Українська універсальна біржа, товарно-сировинна біржа «Сумська ресурсна біржа», товарна біржа «Перша універсальна біржа «Україна», товарна біржа «Електронні торги України», Українська енергетична біржа.

Скласти порівняльну таблицю та навести висновки.

Виробниче підприємництво	Manufacturing enterprise
Агентування	Agency
Посередництво	Mediation
Торговельно-комерційна діяльність	Trade and commercial activity
Комерційне підприємництво	Commercial enterprise
Фінансове підприємництво	Financial entrepreneurship
Агент	Agent
Брокер	Broker
Дистриб'ютори	Distributors
Комісіонер	Commissioner
Дилер	Dealer
Комівояжер	Salesman
Біржа	Exchange
Біржовий брокер	Stock broker
Аукціон	Auction

Тема 5 Середовище та інфраструктура підприємницької діяльності

Семінар з виконанням з виконанням практичних задач

1. *Фронтальне та індивідуальне опитування за основними положеннями теми:*

5.1 Поняття підприємницького середовища

5.2 Інфраструктура підприємницької діяльності та її складові

5.3 Передумови успішного розвитку підприємництва в Україні

2. *Індивідуальне тестування.*

3. *Виконання ситуаційних завдань:*

Ситуаційне завдання 1.

На основі даних Державної служби статистики України проаналізувати

показники діяльності суб'єктів господарювання для певного регіону України за останні 3 роки (робота у малих групах):

- кількість діючих суб'єктів господарювання;
  - кількість зайнятих працівників у суб'єктів господарювання;
  - кількість найманих працівників у суб'єктів господарювання;
  - обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг) суб'єктів господарювання;
  - обсяг виробленої продукції (товарів, послуг) суб'єктів господарювання;
  - додана вартість за витратами виробництва суб'єктів господарювання.
- Зробити відповідні висновки.

Ситуаційне завдання 2.

За даними міжнародного рейтингу оцінки простоти здійснення підприємницької діяльності в країні «Doing Business» проаналізувати позицію України за останні 10 років у таблиці.

Таблиця 6 - Позиція України за даними міжнародного рейтингу «Doing Business»

Показники	Позиція України в рейтингу за роками
Загальний рейтинг	
Реєстрація підприємства	
Отримання дозволів на будівництво	
Наймани працівники	
Підключення до системи електропостачання	
Реєстрація власності	
Отримання кредитів	
Захист міноритарних інвесторів	
Оподаткування	
Міжнародна торгівля	
Забезпечення виконання контрактів	
Вирішення неплатоспроможності (процедура банкрутства)	

Порівняти позиції України за звітний рік з позиціями найбільш успішних країн у розвитку підприємництва.

Ситуаційне завдання 3.

За даними сайту <https://data.oecd.org/leadind/business-confidence-index-bci.htm> проаналізувати динаміку Індексу ділової впевненості (BCI), що надає інформацію про майбутні події на основі опитувань громадської думки щодо розвитку виробництва, замовлень і запасів готової продукції в промисловому секторі.

4. Заслуховування презентацій доповідей про певний об'єкт інфраструктури підтримки малого і середнього підприємництва (за вибором здобувача).

Підприємницьке середовище	Business environment
Інфраструктура підприємництва	Business infrastructure
Фінансово-кредитна інфраструктура	Financial and credit infrastructure
Організаційно-технічна інфраструктура	Organizational and technical infrastructure
Інформаційно-аналітична інфраструктура	Information and analytical infrastructure
Бізнес-центр	Business center
Бізнес-інкубатор	Business incubator
Технологічний парк	Technological park
Лізинговий центр	Leasing center

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2 УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ТА ЇЇ СУЧАСНІ НАПРЯМИ

Тема 6 Підприємницька ідея, її джерела та методи пошуку

Семінар з виконанням з виконанням практичних задач

1. Фронтальне та індивідуальне опитування за основними положеннями теми:

- 6.1 Основні етапи створення власної справи
- 6.2 Пошук привабливих ідей бізнесу та їхнє комплексне оцінювання
- 6.3. Методи пошуку підприємницької ідеї, їхня характеристика

2. *Індивідуальне тестування.*

3. *Виконання ситуаційних та практичних завдань:*

Ситуаційне завдання 1.

Провести аналіз інформації ідей для створення бізнесу в Україні у відкритих джерелах (робота у малих групах):

- 1. Ідеї для бізнесу 2022: свій бізнес в рік чорного водяного тигра. URL: <https://bizznes.top/idei-dlia-biznesa/>
- 2. Найкращі бізнес-ідеї для початку бізнесу в 2021 році. URL: <https://businesswoman.org.ua/najkrashhi-biznes-ideyi-dlya-pochatku-biznesu-v-2021-roczii/>

Відібрати п'ять найбільш перспективних ідей для реалізації підприємницької діяльності у певному регіоні України (на вибір здобувача). Обґрунтувати власний вибір.

Підприємницька ідея (бізнес-ідея)	Entrepreneurial idea (business idea)
Банк підприємницьких ідей	Bank of business ideas
Методи пошуку ідей	Methods of searching for ideas
Метод аналогії	The method of analogy
Метод інверсії	Inversion method
Метод «мозкового штурму»	Brainstorming method
Метод колективного блокнота	The collective notebook method
Метод морфологічного аналізу	Method of morphological analysis
Методу контрольних запитань	Method of control questions

Тема 7 Вибір способу заснування та організаційно-правової форми бізнесу

Семінар з виконанням з виконанням практичних задач

1. Фронтальне та індивідуальне опитування за основними положеннями теми:

7.1 Вибір способу заснування бізнесу

7.2 Організаційні етапи заснування власної справи

2. Виконання ситуаційних та практичних завдань:

Ситуаційне завдання 1.

Встановити відповідність місця розміщення підприємства всередині регіону та його характеристик для міста, приміської зони та сільської місцевості згідно наведених чинників:

- вартість землі висока, високі податки і платежі;
- достатні умови для відпочинку, менші складності із одержанням дозволу на будівництво;
- достатній рівень обслуговування, достатнє енерго- і водопостачання;
- достатньо кваліфікованої робочої сили, але попит на неї може бути високий;
- значний оборот робочої сили, хороші транспортні потужності, високий рівень послуг (банки, готелі і т. д.);
- можливість одержання дотації від центральних і місцевих органів влади;
- недостатній рівень комерційних послуг;
- низька вартість землі, низькі податки і платежі;
- середня за величиною вартість землі, середні податки і платежі.

Ситуаційне завдання 2.

Визначити перелік факторів, які є визначальними при виборі місцеположення: машинобудівного заводу; атомної електростанції; молококомбінату; аеропорту. Для кожного варіанту встановити відносний рейтинг відібраних факторів.

Ситуаційне завдання 3.

Заповнити нижчеподану матрицю (табл. 7) та на основі функції суб'єктивної корисності обрати доцільний варіант територіального розміщення кондитерської фабрики в Дніпропетровській області.

Таблиця 7 - Матриця вибору місцезнаходження кондитерської фабрики

Основні фактори розміщення	Коефіцієнт вагомості	Нікополь		Кривий Ріг		Кам'янське	
		рейтинг	оцінка	рейтинг	оцінка	рейтинг	оцінка
конкуренція	0,3	3	0,9	5	1,5	4	1,2
Квал роб сила	0,2	4	0,8	5	1	4	0,8
Наявність попиту	0,3	2		5		3	
Щільність населення	0,2	5		4		5	
Загальна оцінка	x	x		x		x	
Місце	x	x		x		x	

Ситуаційне завдання 4. Визначити найбільшу доцільну організаційно-правову форму підприємницької діяльності згідно даних табл. 8. Обґрунтувати свій вибір.

Таблиця 8 – Вихідні дані для вибору організаційно-правової форми підприємницької діяльності

Варіант	Вид економічної діяльності	Форма підприємницької діяльності	Розмір статутного фонду, тис. грн.	Кількість учасників	
				Фізичні особи	Юридичні особи
1	Виробництво автомобілів	Корпорація	50000	4	3
2	Ресторан	Товариство	15000	5	
3	Медичні послуги	Одноосібне володіння	300	1	
4	Роздрібна торгівля	Товариство	500	3	1
5	Виробництво меблів	Корпорація	30000	2	4
6	Туристичні послуги	Товариство	2000	2	1
7	Консалтингові послуги	Одноосібне володіння	40		1
8	Автосервіс	Товариство	75	3	
9	Торгівля цінними паперами	Корпорація	20000	4	5
10	Рекламні послуги	Товариство	340	8	

Створення нової власної підприємницької справи «з нуля»	Creating a new business "from scratch"
Франшиза	Franchise
Фактори вибору місцезнаходження підприємства	Factors for choosing the location of the enterprise
Підготовча стадія	Preparatory stage
Установча стадія	Establishment stage

Тема 8 Формування початкового капіталу

Семінар з виконанням з виконанням практичних задач

1. Фронтальне та індивідуальне опитування за основними положеннями теми:

8.1 Формування початкового капіталу

8.3. Бізнес-план та його роль у застудванні підприємницької справи

2. Індивідуальне тестування.

3. Виконання ситуаційних та практичних завдань:

Задача 1. Визначити планову потребу в капіталі новостворюваного підприємства, якщо прогнозні розрахунки дають таку інформацію: витрати, пов'язані із заснуванням підприємства - 380 тис. грн., первісна вартість необхідної для виробництва планового обсягу продукції виробничої споруди 3,1 млн. грн., витрати на придбання машин та обладнання - 900 тис. грн. Щоденні виплати на закупку сировини та матеріалів - 27 тис. грн. Середньоденні витрати на утримання персоналу - 25 тис. грн., середньоденні витрати за іншими видами елементів затрат - 8 тис. грн. Середній період з моменту оплати вартості сировини та матеріалів до запуску їх у виробництво - 8 днів. Тривалість виробничого циклу 3 дні. Середній термін зберігання готової продукції на складі 6 днів.

Задача 2. Для створення нового підприємства потрібно придбати 120 одиниць токарних, 120 одиниць фрезерувальних та 40 одиниць свердлувальних верстатів, первісна вартість яких становить відповідно (з урахуванням витрат на транспортування та монтаж): 100; 80 та 90 тис. грн. Норма виробничої площі на 1 верстат – 18 м². Площа допоміжних виробничих приміщень в середньому становить 30%, а площа побутових – 25% від площі основних виробничих приміщень. Висота виробничих приміщень – 7 м, побутових – 3 м.

Підприємство має власні інвестиційні ресурси (амортизаційний фонд та нерозподілений прибуток) у розмірі 60000 тис. грн. Визначить, чи вистачить цих коштів для введення в дію основних засобів, якщо вартість 1 м³ виробничих приміщень (основних і допоміжних) 700 грн., а побутових – 900 грн.?

Початковий капітал	Initial capital
Майно	Property
Основний капітал	Fixed assets
Оборотний капітал	Working capital
Гранти	Grants
Венчурне інвестування	Venture investment
Лізинг	Leasing
Бізнес-план	A business plan
Резюме бізнес-плану	Summary of the business plan
Виробничий план	Production plan
Маркетинговий план	Marketing plan
Організаційний план	Organizational plan
Фінансовий план	Financial plan

Тема 9 Інформаційно-управлінське та ресурсне забезпечення підприємництва

Семінар –розгорнута бесіда

1. Фронтальне та індивідуальне опитування за основними положеннями теми:

- 8.1 Менеджмент підприємницької діяльності, його моделі та особливості
- 8.2 Фінансування підприємницької діяльності: сутність, методи та механізми
- 8.3 Інформаційне забезпечення підприємництва та його значення
- 8.4 Морально-етичні засади підприємницької діяльності в Україні

2. Індивідуальне тестування.

3. Виконання ситуаційних та практичних завдань:

Задача 1.

Публічне акціонерне товариство реалізує проект з будівництва нового цеху, що буде спеціалізуватися на випуску продукції А, життєвий цикл якої на ринку складатиме 5 років. Виробництво даної продукції протягом одного календарного року супроводжується такими показниками: постійні витрати (Впост) складають 2000 тис. грн, в тому числі сума амортизаційних відрахувань – 250 тис. грн/рік, змінні витрати (Взм) при безбитковому обсязі виробництва складають 6000 тис. грн та ціні (Ц) 200 грн за одиницю продукції.

Індивідуальний інвестор має намір фінансувати даний проект, за умови, що його окупність буде складати менше 2,5 років. Можливі 2 варіанти фінансування:

– варіант №1. Реалізація проекту передбачає його фінансування на суму 3600 тис. грн, при цьому норма часу (Нчасу) на виготовлення 10 одиниць продукції складає 33,3 хв. Режим роботи – двозмінний з три-валістю зміни 8 годин, загальна кількість робочих днів у році – 256. Ставка дисконтування –

10%;

– варіант №2. Можлива часткова зміна обладнання в проєкті на більш потужне, при цьому обсяг фінансування буде становити 4500 тис. грн, проте норма часу на виготовлення 10 одиниць складатиме 28,6 хв. при тих самих умовах роботи. Ставка дисконтування – 12%.

Обрати найбільш ефективний варіант будівництва нового цеху, що відповідатиме умові інвестора щодо його окупності.

Ситуаційне завдання 1.

За даними краудфандингової платформи України «Велика ідея» здійснити аналіз проєктів, заповнивши табл. 9.

Таблиця 9 – Аналіз проєктів

Категорія проєкту	Проєкт	Опис проєкту, його статус	Кількість добродійців	Розмір зібраних коштів
Економіка				
Література				
Музика				
Діти				
Здоров'я				
Екологія				
Інтернет				
Соціальний бізнес				
Технології				
Місто				
Дизайн				
Театр				
Мистецтво				
Медіа				
Освіта				
Права людини				

Запропонувати свій проєкт, який можна розмістити на цій платформі. Складіть резюме вашого проєкту.

Корпоративне управління	Corporative management
Англо-американська модель	Anglo-American model
Континентальна модель	Continental model
Японська модель	Japanese model
Сімейна модель	Family model
Фінансування підприємницької діяльності	Financing of business activities
Інвестиції	Investments
Форфейтинг	Forfaiting
Факторинг	Factoring
Інвестиційний сленг	Investment slang

Венчур	Venture
Бізнес-ангели	Business angels
Краудфандинг	Crowdfunding
Ділова етика підприємництва	Business ethics of entrepreneurship
Соціальна відповідальність	Social responsibility
Корпоративна соціальна відповідальність	Corporate social responsibility

Тема 10 Оподаткування підприємницької діяльності

Семінар з виконанням з виконанням практичних задач

1. Фронтальне та індивідуальне опитування за основними положеннями теми:

- 10.1 Сутність податків, їх функції та елементи. Податкова система України
- 10.2 Класифікація та види податків в Україні
- 10.3 Спрощена система оподаткування підприємницької діяльності

2. Індивідуальне тестування.

3. Обговорення проблемних питань:

- визначити склад та особливості місцевого оподаткування в Україні.
- особливість спрощеної системи оподаткування, обліку і звітності суб'єктів малого підприємництва

2. Виконання ситуаційних завдань:

Завдання 1.

Проаналізувати, який розмір податків підприємство сплачуватиме на загальній та спрощеній системі оподаткування. Підприємство займається роздрібною торгівлею з орендованому приміщенні. Виручка від реалізації - 1680 тис. грн./рік. Собівартість проданих товарів становить 754,5 тис. грн./рік. Має чотирьох найманих працівників. Витрати в рік становлять: оренда приміщення 120 тис.грн./рік; фонд оплати праці персоналу 340 тис.грн./рік; витрати на загальнообов'язкове державне страхування (податки по зарплаті) становлять 22% від фонду оплати праці; комунальні послуги, що сплачує підприємство становлять 60 тис. грн./рік; інші витрати - 20 тис. грн./рік. Результати розрахунків занести в таблицю 10, зробити висновки.

Таблиця 10 – Розрахунок суми податків, що підприємство сплачуватиме на загальній та спрощеній системі оподаткування

	Загальна система оподаткування Юр.особа		Спрощена система оподаткування Юр.особа - _____ група
1 Податок з прибутку		1 Єдиний податок : А)	
2 ПДВ		Єдиний податок : Б)	
		2 ЄСВ:	
Сумма податків		Сумма податків: А) Б)	

Податки	Taxes
Податкова система	The tax system
Система оподаткування підприємницької діяльності	System of taxation of entrepreneurial activity
Прямі податки	Direct taxes
Непрямі податки	Indirect taxes
Податки на доходи	Income taxes
Податки на споживання	Consumption taxes
Податки на майно	Property taxes
Загальнодержавні податки	State taxes
Місцеві податки	Local taxes

Тема 11 Державне регулювання підприємництва

Семінар з виконанням з виконанням практичних задач

1. Фронтальне та індивідуальне опитування за основними положеннями теми:

11.1 Державна регуляторна політика в сфері підприємництва

11.2 Засоби державного регулювання підприємництва

11.3 Стратегія розвитку малого і середнього підприємництва в Україні

2. Індивідуальне тестування.

3. Виконання ситуаційних завдань:

Ситуаційне завдання 1.

Визначити компетенції органів влади, що здійснюють державне регулювання діяльності суб'єктів підприємництва. Заповнити відповідну табл. 11.

Таблиця 11 - Компетенції органів влади, що здійснюють державне регулювання діяльності суб'єктів підприємництва

Орган влади	Компетенції
Верховна Рада України	
Кабінет Міністрів	
Антимонопольний комітет України	
.....	

Ситуаційне завдання 2.

Визначити та проаналізувати розширений перелік завдань Антимонопольного комітету України. Визначити, що є сферою регулювання Антимонопольного комітету України.

Ситуаційне завдання 3.

«Адміністрація залізничного транспорту України «Укрзалізниця» надіслала телеграму начальникам структурних підрозділів, а також начальникам залізниць СНД, в якій повідомлялося про створення при «Укрзалізниці» транспортно-експедиційної компанії «Залізтранс». При цьому пропонувалося укладати договори на транспортно-експедиційне обслуговування зовнішньоторговельних і транзитних вантажів тільки з цією компанією. Водночас на ринку відповідних послуг діяло вже понад 100 компаній, що надавали подібні послуги.

Схарактеризуйте дії «Укрзалізниці» з точки зору чинного законодавства. Якими можуть бути дії Антимонопольного комітету України у випадку звернення до нього однієї з вищезазначених 100 компаній?» [5].

Державна регуляторна політика	State regulatory policy
Методи державного регулювання підприємницької діяльності	Methods of state regulation of business activity
Адміністративні методи	Administrative methods
Правові методи	Legal methods
Економічні методи	Economic methods
Державне регулювання підприємництва	State regulation of entrepreneurship
Державне замовлення	Government order

Тема 12 Підприємницька таємниця та підприємницькі ризики

Семінар з виконанням практичних задач

1. Фронтальне та індивідуальне опитування за основними положеннями теми та питаннями самостійного вивчення:

12.1 Підприємницька (комерційна) таємниця, її сутність, параметри та складові

12.2 Нормативно-правове забезпечення охорони комерційної таємниці

12.3 Підприємницькі ризики: сутність, функції, класифікація та джерела виникнення

12.4 Управління підприємницькими ризиками

2. *Індивідуальне тестування.*

3. *Виконання практичних завдань:*

Задача 1.

Здійснити порівняльний аналіз двох варіантів вкладення капіталу. У першому варіанті капітал здійснює 20 оборотів на рік, рентабельність виробленого і реалізованого товару складає 20 %. За другим варіантом оборотність капіталу становить 26 оборотів за рік, рентабельність товару, що було вироблено і продано, – 18 %. Обрати найменш ризиковий та більш ефективний варіант вкладення капіталу підприємства.

Задача 2.

Постійні витрати підприємства складають 600 тис грн. На змінні витрати припадає 12% від річного обсягу реалізації. Прогнозований обсяг продажу складає 800 тис. грн. Визначити втрати, яких може зазнати підприємство за умов зниження попиту на 15%.

Задача 3.

Два підприємства планують вкласти кошти у цінні папери. Власний капітал першого підприємства складають 6000 тис. грн., сума можливих збитків – 4000 тис. грн. Для другого підприємства власні кошти складають 800 тис.грн., сума можливих збитків – 600 тис. грн. Обрати менш ризиковане підприємство з точки зору вкладення капіталу.

Задача 4.

Провести аналіз фінансового стану та визначити межі фінансового ризику на початок та кінець року за даними табл. 12.

Таблиця 12 – Аналіз фінансового стану підприємства, тис. грн.

№	Показники	На початок року	На кінець року
1	Джерела власних коштів	70140	71200
2	Основні засоби та кошти	55020	55250
3	Наявні власні обігові кошти		
4	Довгострокові і середньострокові позичкові кошти	1490	1380
5	Наявні власні і довго- та середньострокові кошти формування запасів (р. 3+р.4)		
6	Короткострокові кредити і позичкові кошти	12040	9870

7	Загальна величина основних джерел формування запасів і витрат (р.5+р.6)		
8	Загальна величина запасів та витрат	20400	21010
9	Надлишок (+) або нестача (-) власних обігових коштів (ряд. 3 – ряд. 8)		
10	Надлишок (+) або нестача (-) власних і довгота середньострокових позичкових джерел формування запасів і витрат (ряд. 5 – ряд. 8)		
11	Надлишок (+) або нестача (-) загальної величини основних джерел формування запасів і витрат (ряд. 7 – ряд. 8)		

Підприємницька таємниця	Business secret
Підприємницький ризик	Business risk
Виробничий ризик	Production risk
Комерційний ризик	Commercial risk
Фінансовий ризик	Financial risk
Інвестиційний ризик	Investment risk
Ринковий ризик	Market risk
Ризик-менеджмент	Risk management
Суб'єкт управління ризиком	Risk management subject
Процес управління ризиком	Risk management process
Ідентифікація ризику	Risk identification
Оцінка ризику	Risk assessment
Кількісні методи оцінки ризиків	Quantitative methods of risk assessment
Якісна оцінка ризиків	Qualitative risk assessment
Методи зниження ступеня ризику	Methods of reducing the degree of risk
Диверсифікація	Diversification
Хеджування	Hedging

Тема 13 Співробітництво та взаємовідносини в підприємстві

Семінар з виконанням з виконанням практичних задач

1. Фронтальне та індивідуальне опитування за основними положеннями теми та питаннями самостійного вивчення:

13.1 Договір як форма прояву взаємовідносин у підприємстві, їхні види та характеристика.

13.2 Нормативно-правове забезпечення договірних відносин.

13.3 Оферти як передумова укладання договорів.

13.4 Системи підприємницьких дій щодо реалізації проекту договору.

13.5 Найпоширеніші форми співробітництва у сферах підприємницької діяльності.

2. Індивідуальне тестування.

3. Виконання ситуаційних та практичних завдань:

Ситуаційне завдання 1.

Скласти пакет документів на поставку продукції на внутрішній ринок: договір, товарно-транспортна накладна, рахунок-фактура. Вихідні дані (реквізити підприємства, найменування продукції, обсяг поставки, вартість, умови поставки й оплати) і копії бланків документів обираються самостійно.

Ситуаційне завдання 2.

Скласти договір оренди виробничих приміщень з боку комерційної фірми та підприємства-орендодавця терміном до року за середньою в регіоні (місті) вартістю орендної плати. Вихідні дані (реквізити підприємства, умови оплати) і копії бланків документів обирати самостійно.

Задача 1.

Підприємство виробляє продукцію і продає її оптом за ціною 35 грн за одиницю. При цьому постійні витрати становлять 7,9 грн, а змінні – 21 грн. Повна собівартість продукції дорівнює 28,9 грн. Виробнича потужність підприємства – 1500 одиниць продукції на місяць. Місячний фактичний обсяг виробництва – 1000 одиниць, тобто виробничі потужності завантажені не повністю, і є резерви для подальшого нарощування обсягів виробництва. Підприємство не може збільшувати обсяг виробництва через труднощі зі збутом. Одного дня підприємство одержує пропозицію підписати контракт на виробництво додаткової партії своєї продукції у кількості 100 одиниць за ціною 27 грн. Керівництво підприємства не може вирішити, прийняти чи відхилити отриману пропозицію, та звернулося до Вас за консультацією. Дайте керівництву обґрунтовану відповідь.

Договір	Contract
Підприємницький договір	Business contract
Оферта	Offer
Спільне підприємство	Joint venture
Виробнича кооперація	Production cooperation
Лізинг	Leasing
Управління за контрактом	Contract management
Бартер	Barter
Зустрічна поставка	On-site delivery
Факторинг	Factoring
Комерційний трансферт	Commercial transfer

Тема 14 Аналітична оцінка ефективності підприємницької діяльності

Семінар з виконанням практичних задач

1. Фронтальне та індивідуальне опитування за основними положеннями теми та питаннями самостійного вивчення:

14.1 Методичні основи аналітичної оцінки ефективності підприємства.

14.2 Основні етапи проведення комплексного аналітичного дослідження результатів діяльності підприємницьких структур в Україні

14.3. Об'єкти економічного аналізу підприємницьких виробничих структур

2. Виконання практичних завдань:

Задача 1.

Визначити ефективність використання оборотних активів, якщо відомо, що залишки оборотних коштів на промисловому підприємстві склали на: 01.01. – 320 тис. грн.; 01.04. – 340 тис. грн., 01.07. – 310 тис. грн.; 01.10. – 350 тис. грн.; 31.12. – 300 тис. грн. Обсяг випуску продукції за звітний період становить 2700 тис. грн., чистий прибуток – 90 тис. грн.

Задача 2.

Проаналізувати ефективність використання персоналу підприємства. Зробити відповідні висновки та запропонувати шляхи підвищення ефективності підприємницької діяльності.

Таблиця 13 - Оцінка ефективності використання персоналу підприємства за 2018-2020 роки

Показник	Роки			Зміна 2020/2018 рр.	
	2018	2019	2020	+-	%
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	$5 = (4-3)$	$6 = (4/3)*100-100$
Чисельність персоналу підприємства, осіб	500	512	545		
Товарна продукція	125181	137699	158354		
Чистий прибуток	4598	4995	5285		
Продуктивність праці персоналу, тис. грн./ос.					
Фонд оплати праці персоналу, тис. грн.					
Середньомісячна заробітна плата працівника, грн/особу	7345	7812	8900		
Зарплатомісткість, грн./грн.					
Зарплатовідача, грн./грн.					
Рентабельність персоналу, %					

Задача 3.

План випуску продукції А – 1200 т / рік, а продукції Б – 500 т / рік за собівартістю продукції А – 15 тис. грн / т, а продукції Б – 8 тис. грн / т. Фактично випуск продукції збільшено на 20 %, а її собівартість знижено на 6 %. Оптова ціна продукції А – 18 тис. грн / т, а продукції Б – 10,3 тис. грн / т. Визначити фактичний і плановий рівні витрат на 1 грн товарної продукції, а

також процент його зміни.

Задача 4.

Продуктивність праці одного робітника в базовому періоді становила 6000 грн. Чисельність робітників – 500 осіб. У плановому періоді приріст продуктивності праці планується на 8,1%, а чисельність робітників має зменшитися на 3%. Визначити продуктивність праці та чисельність робітників у плановому періоді, а також розмір приросту обсягу виробництва.

Ефективність виробництва	Production efficiency
Економічна ефективність	Economic efficiency
Соціальна ефективність	Social efficiency
Економічний аналіз діяльності підприємства	Economic analysis of enterprise activity
Експрес-аналіз	Express analysis
Зовнішній аналіз	External analysis
Внутрішній аналіз	Internal analysis
Ретроспективний аналіз	Retrospective analysis
Поточний аналіз	Current analysis
Комплексний аналіз	Comprehensive analysis
Горизонтальний аналіз	Horizontal analysis
Вертикальний аналіз	Vertical analysis
Факторний аналіз	Factor analysis
Ефективність діяльності	Efficiency of activity

Тема 15 Система показників оцінки ефективності виробничо-господарської, бізнесово-фінансової діяльності підприємництва

Семінар з виконанням з виконанням практичних задач

1. Фронтальне та індивідуальне опитування за основними положеннями теми та питаннями самостійного вивчення:

15.1 Порядок формування та обчислення показників ефективності підприємницької діяльності.

15.2 Визначення ефективності створення та діяльності спільних виробничих підприємств.

2. Індивідуальне тестування.

3. Виконання практичних завдань:

Задача 1.

Річний обсяг виробництва підприємства - 300 тис. виробів, собівартість одиниці продукції - 380 грн. Оптова ціна виробу з ПДВ складає 500 грн. Підприємство сплачує податок на прибуток за ставкою 18%. Середньорічна

вартість основних виробничих засобів становить 56 млн. грн. Визначити рентабельність основних виробничих засобів та рентабельність продукції.

Задача 2.

Порівняйте рентабельність продукції підприємства за три квартали на основі даних табл. 14. Зробити висновки.

Таблиця 14 - Вихідні дані для розрахунків

Показники	Одиниця виміру	Квартал		
		I	II	III
Кількість виробів	шт.	2500	3500	4000
Ціна одного виробу	тис. грн.	180	180	180
Собівартість одного виробу	тис. грн.	158	170	165

Задача 3.

На основі даних фінансової звітності здійснити оцінку ефективності діяльності певного суб'єкта підприємницької діяльності. Результати аналізу потрібно оформити у вигляді аналітичного анотованого звіту з використанням таблиць, діаграм, графіків тощо.

Показник прибутковості власного капіталу	Return on equity ratio
Показник прибутковості всіх активів	Rate of return on all assets
Показник валової прибутковості продажу	Indicator of gross profitability of sales
Ліквідність підприємства	Liquidity of the enterprise
Платоспроможність підприємства	Solvency of the enterprise
Коефіцієнт загальної ліквідності	Total liquidity ratio
Коефіцієнт платоспроможності	Solvency ratio
Коефіцієнт фінансової незалежності	Coefficient of financial independence
Прибутковість однієї акції	Profitability per share

Тема 16 Аналіз сучасних напрямів підприємницької діяльності

Семінар запитань і відповідей

1. Фронтальне та індивідуальне опитування за основними положеннями теми та питаннями самостійного вивчення:

- 16.1 Міжнародна підприємницька діяльність, її сутність та форми.
- 16.2 Франчайзингове підприємництво та його правове поле функціонування.
- 16.3 Інноваційне підприємництво, його значення, суб'єкти та інфраструктура.
- 16.4 Венчурний бізнес, його сутність та перспективи розвитку в Україні.
- 16.5 Консалтингова підприємницька діяльність: особливості та напрями реалізації.
- 16.6 Електронне підприємництво: сутність та особливості його функціонування.
- 16.7 Зелений бізнес: становлення, функціонування та перспективи розвитку в Україні.
- 16.8 Соціальне підприємництво: сутність, значення та зарубіжний досвід.

2. Заслуховування презентації доповіді щодо діяльності світових чи вітчизняних підприємницьких структур у сучасних напрямках підприємницької діяльності.

3. Дискусійне обговорення результатів підготовки та презентації групових проектів.

Міжнародна підприємницька діяльність	International business activity
Франчайзингове підприємництво	Franchise business
Соціальне підприємництво	Social entrepreneurship
Соціальне підприємство	a social enterprise
Інноваційне підприємництво	Innovative entrepreneurship
Венчурний бізнес	Venture business
Консалтинг	Consulting
Електронне підприємництво	Electronic business
Зелений бізнес	Green business

**ЧАСТИНА 3.
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ
РОБОТИ ЗВО**

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАВОВІ ЗАСАДИ ЗДІЙСНЕННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Тема 1 Виникнення, розвиток та сутність підприємництва

Форми контролю: тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, розв'язання практичних завдань, перевірка завдань для самостійного виконання.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

2. Розв'язати тестові завдання.

1. Підприємництво - це

- A. самостійна, ініціативна, систематична, на власний ризик господарська діяльність, що здійснюється суб'єктами господарювання (підприємцями) з метою досягнення економічних і соціальних результатів та одержання прибутку
- B. товар, продукт, послуга, тобто те, що може задовольнити потребу і пропонується на ринку для придбання, використання та споживання
- C. різниця між доходами та витратами, яку отримано внаслідок реалізації прийнятого підприємцем рішення щодо виробництва та постачання на ринок товару
- D. самостійно господарюючий суб'єкт, створений підприємцем або об'єднанням підприємців для виробництва продукції, виконання робіт та надання послуг з метою задоволення суспільних потреб й отримання прибутку

2. Термін «підприємництво» вперше використав

- A. Андре Маршалл
- B. Ісаак Ньютон
- C. Архімед
- D. Річард Кантильон

3. Визначення поняття «підприємець» Й.Шумпетер трактує як

- A. будівельник
- B. новатор
- C. трудівник
- D. аферист

4. Основними функціями підприємницької діяльності є

- A. ресурсна
- B. інноваційна (творча)
- C. господарська
- D. всі відповіді вірні

5. Самореалізація підприємця як особистості через досягнення власної мети, отримання задоволення від своєї роботи – це така функція підприємницької діяльності

- A. захисна
- B. інноваційна (творча)
- C. господарська
- D. особистісна

6. До характерних рис підприємництва як певний стиль і тип господарської поведінки не відносять

- A. цілеспрямованість і настирливість у здійсненні бізнесу;
- B. ініціативність, творче ставлення до справи та підприємливість;
- C. пошук нетрадиційних рішень, нових дій у сфері бізнесу;
- D. турбота про майбутнє своїх дітей

7. Внутрішнє підприємництво має такі характерні риси

- A. створення нових напрямків діяльності.
- B. інноваційність
- C. нові організаційні цінності
- D. всі відповіді вірні

8. Другий етап розвитку підприємництва пов'язаний

- A. пов'язаний з «неолітичною революцією»
- B. пов'язаний з «промисловою революцією», другої половини XVIII ст. та продовжувався протягом XIX ст.
- C. співпадає з «другою промисловою (технологічною) революцією», що охоплює другу половину XIX та початок XX ст.
- D. пов'язаний з «науково-технічною революцією»

3. Підготовка до розгляду ситуаційних завдань/

4. Самостійно ознайомитися із інформацією та документами

5. Завдання для самостійного виконання.

Підготовка презентації доповіді про успішного вітчизняного або іноземного підприємця.

Тема 2 Нормативно-правові засади здійснення підприємницької діяльності в Україні

Форми контролю: тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, проблемне обговорення питань.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

2. Розв'язати тестові завдання.

1. Суб'єктами підприємництва можуть виступати

- A. Юридичні особи всіх форм власності; громадяни України, іноземці та особи без громадянства, які здійснюють господарську діяльність та зареєстровані відповідно до закону як підприємці – фізичні особи-підприємці, об'єднання юридичних осіб, що здійснюють діяльність в Україні на умовах угоди про розподіл продукції
- B. лише громадяни України, юридичні особи державної форми власності
- C. лише громадяни України, юридичні особи приватної форми власності
- D. юридичні особи державної та приватної форм власності

2. До групи суб'єктів мікропідприємництва належать

- A. з чисельністю працюючих менше 5 осіб та річний дохід не перевищує 5 млн євро
- B. з чисельністю працюючих не менше 5 осіб та річний дохід перевищує 5 млн євро
- C. з чисельністю працюючих менше 10 осіб та річний дохід не перевищує 2 млн євро
- D. з чисельністю працюючих не менше 10 осіб та річний дохід перевищує 2 млн євро

3. До групи суб'єктів малого підприємництва належать

- A. з чисельністю працюючих менше 50 осіб та річний дохід не перевищує 10 млн євро
- B. з чисельністю працюючих не менше 50 осіб та річний дохід перевищує 10 млн євро
- C. з чисельністю працюючих менше 10 осіб та річний дохід не перевищує 5 млн євро
- D. з чисельністю працюючих не менше 10 осіб та річний дохід перевищує 5 млн євро

4. До групи суб'єктів великого підприємництва належать

- A. з чисельністю працюючих менше 250 осіб та річний дохід не перевищує 50 млн євро
- B. з чисельністю працюючих не менше 250 осіб та річний дохід перевищує 50 млн євро
- C. з чисельністю працюючих менше 100 осіб та річний дохід не перевищує 25 млн євро
- D. з чисельністю працюючих не менше 100 осіб та річний дохід перевищує 25 млн євро

5. Об'єктом підприємницької діяльності може виступати

- A. ризик
- B. прибуток
- C. товар
- D. підприємницька ідея

6. Об'єкт підприємницької активності – це

- A. товар
- B. продукт
- C. послуга
- D. товар, продукт, послуга, тобто те, що може задовольнити потребу і пропонується на ринку для придбання, використання та споживання

7. Принципи, на основі яких здійснюється підприємницька діяльність

- A. самостійне формування муніципальної програми та вибір конкурентів
- B. залучення трудових, природних та інших ресурсів, використання яких не обмежено законодавством
- C. вільне розпорядження прибутком, що залишається до внесення платежів
- D. вільне розпорядження зробленими резервами у банках

3. Самостійно ознайомитися із інформацією та документами у Moodle.

4. Підготовка до розгляду ситуаційних завдань

Тема 3 Підприємство як основна організаційна структура підприємницької діяльності

Форми контролю: тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, розв'язання практичних завдань.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

2. Розв'язати тестові завдання.

1. Підприємство - це

- A. суб'єкт, метою діяльності якого не є отримання прибутку
- B. самостійний суб'єкт господарювання, створений для отримання прибутку
- C. самостійний суб'єкт господарювання, створений компетентним органом державної влади або органом місцевого самоврядування та іншими суб'єктами для задоволення та особистих потреб
- D. самостійно господарюючий суб'єкт, створений підприємцем або об'єднанням підприємців для виробництва продукції, виконання робіт та надання послуг з метою задоволення суспільних потреб й отримання прибутку

2. Іноземне підприємство - це

- A. підприємство, в статутному фонді якого іноземна інвестиція становить 50 %
- B. підприємство, в статутному фонді якого іноземна інвестиція становить 100 %
- C. підприємство, в статутному фонді якого іноземна інвестиція становить 70 %
- D. підприємство, в статутному фонді якого іноземна інвестиція становить 80 %

3. Малі підприємства - це

- A. підприємства, в яких середньооблікова чисельність працюючих за звітний рік не перевищує 10 осіб, а обсяг валового доходу від реалізації продукції за цей період не перевищує суми, еквівалентної 200 тис. євро
- B. підприємства, в яких середньооблікова чисельність працюючих за звітний рік не перевищує 40 осіб, а обсяг валового доходу від реалізації продукції за цей період не перевищує суми, еквівалентної 300 тис. євро
- C. підприємства, в яких середньооблікова чисельність працюючих за звітний рік не перевищує 50 осіб, а обсяг валового доходу від реалізації продукції за цей період не перевищує суми, еквівалентної 500 тис. євро
- D. підприємства, в яких середньооблікова чисельність працюючих за звітний рік не перевищує 60 осіб, а обсяг валового доходу від реалізації продукції за цей період не перевищує суми, еквівалентної 700 тис. євро

4. Великі підприємства - це

- A. підприємства, у яких середньооблікова чисельність працюючих за звітний рік перевищує 1200 осіб, а обсяг валового доходу від реалізації продукції за рік перевищує суму, еквівалентну 4 млн. євро
- B. підприємства, у яких середньооблікова чисельність працюючих за звітний рік перевищує 1700 осіб, а обсяг валового доходу від реалізації продукції за рік перевищує суму, еквівалентну 9 млн. євро

- C. підприємства, у яких середньооблікова чисельність працюючих за звітний рік перевищує 1500 осіб, а обсяг валового доходу від реалізації продукції за рік перевищує суму, еквівалентну 7 млн. євро
- D. підприємства, у яких середньооблікова чисельність працюючих за звітний рік перевищує 1000 осіб, а обсяг валового доходу від реалізації продукції за рік перевищує суму, еквівалентну 5 млн. євро

5. Підприємство набуває статус юридичної особи з моменту

- A. створення Статутного фонду
- B. укладання Засновницьких документів
- C. державної реєстрації
- D. відкриття постійного розрахункового рахунку в банку

6. Ліквідація підприємства рахується завершеною в тому, коли

- A. одно підприємство перетворене в інше
- B. закритий постійний рахунок у банку
- C. здійснився розподіл майна між засновниками
- D. здійснено запис про це в реєстр державної реєстрації

3. Самостійно ознайомитися із інформацією та документами у Moodle

4. Підготовка до розгляду ситуаційних завдань

Тема 4 Типологія підприємницької діяльності

Форми контролю: тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, розв'язання практичних завдань.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

2. Розв'язати тестові завдання.

1. Провідним видом підприємницької діяльності, спрямованим на виробництво продукції, послуг, інформації тощо, які підлягають реалізації споживачам, є

- A. виробниче підприємництво
- B. комерційне підприємство
- C. фінансово-кредитне підприємство
- D. інформаційне підприємство

2. Посередництво – це

A. повний комплекс послуг з придбання, страхування, супроводу та

сервісного обслуговування, що зберігає ліквідність підприємства для подальшого кредитування

- В. діяльність спрямована на досягнення цілей підприємств, установ, організацій шляхом формування попиту та максимального задоволення потреб споживачів
- С. належним чином організована система збору, нагромадження, обробки, групування, узагальнення і реєстрації (фіксації) необхідної інформації або її сукупних даних, що відображають кількісну чи якісну характеристику подій, явищ, фактів, процесів, об'єктів тощо
- Д. вид підприємницької діяльності, при якому підприємець представляє на ринку інтереси виробників і споживачів, а не свої власні

3. Посередницька підприємницька діяльність має на меті

- А. отримання прибутку
- В. інтеграцію економічних інтересів виробників та споживачів
- С. ефективність функціонування виробничої підприємницької діяльності
- Д. розвиток сфери посередництва шляхом надання послуг

4. Сутність фінансово-кредитного підприємництва полягає

- А. у здійсненні товарно-грошові та торговельно-обмінні операції
- В. підприємець купує головний товар підприємництва у вигляді різних грошових коштів (грошей, валюти, цінних паперів)
- С. у проведенні інжинірингової, консалтингової діяльності, проведенні маркетингових досліджень
- Д. виготовленні певної продукції, виконанні робіт, наданні послуг

5. Основні форми виробничого підприємництва

- А. комерційний банк
- В. традиціоналістичне та інноваційне
- С. венчурне
- Д. капіталістичне і соціалістичне

6. Юридичні або фізичні особи (посередницькі структури), які здійснюють перепродаж товарів від свого імені за власний рахунок, - це

- А. принципал
- В. дилер
- С. агент
- Д. брокер

7. Підприємці-посередники, які не тільки продають, а й доставляють товари покупцям, тобто здійснюють продаж з доставкою, - це

- А. комівояжер
- В. дилер
- С. агент

D. брокер

8. Біржа – це

- A. угода двох чи кількох осіб щодо встановлення, зміни або припинення прав і обов'язків
- B. особливий пільговий економічний режим, який надається однією державою іншій без поширення на третю сторону
- C. основне джерело інформації і відображає результати виробничої та фінансово-господарської діяльності підприємств і організацій
- D. це особлива організаційна форма оптової торгівлі

9. Брокер - це

- A. посередник при укладанні угод, який спеціалізується на певних видах товарів або послуг, діє за дорученням та за рахунок клієнтів, одержуючи від них спеціальну винагороду
- B. посередник, фізична або юридична особа, яка укладає угоди за певну винагороду (комісійну винагороду) на користь і за рахунок комітента, але від свого імені
- C. особа, яка дає доручення іншій особі (комісіонеру) укласти угоду або кілька угод від імені останнього, але за рахунок комітента
- D. посередник, який спеціалізується на придбанні товарів у виробників і реалізує їх (розподіляє) своїм постійним клієнтам

10. Розрізняють такі типи агентів

- A. агенти виробників
- B. повноважні агенти зі збуту продукції
- C. агенти щодо закупівлі товарів
- D. всі відповіді вірні

11. Агенти виробників (представники виробників)

- A. представляють інтереси кількох виробників товарів, які доповнюють один одного
- B. отримують право на збут усієї продукції, але не входять до організаційної структури виробника, взаємодіючи з ним на договірних умовах
- C. найчастіше займаються підбором потрібного асортименту продукції
- D. правильна відповідь відсутня

3. Самостійно ознайомитися із інформацією та документами у Moodle

Тема 5 Середовище та інфраструктура підприємницької діяльності

Форми контролю: тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, розв'язання практичних завдань, перевірка завдань для самостійного виконання.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

2. Розв'язати тестові завдання.

1. Внутрішнє середовище підприємства - це

- A. люди, які не працюють на підприємстві
- B. люди, засоби виробництва, інформація та гроші
- C. споживачі продукції, постачальники виробничих компонентів, а також державні органи та населення, що проживає навколо підприємства
- D. корпоративна культура підприємства

2. Результатами взаємодії компонентів внутрішнього середовища є

- A. готова продукція
- B. капітал
- C. грошові кошти
- D. сировина та матеріали

3. Зовнішнє середовище підприємства - це

- A. економічна та політична ситуація
- B. люди, засоби виробництва, інформація та гроші
- C. споживачі продукції, постачальники виробничих компонентів, а також державні органи та населення, що проживає навколо підприємства
- D. чинники, на які підприємство не в змозі впливати

4. Сукупність державних, приватних та громадських інститутів (організацій, установ і об'єднань), які обслуговують інтереси суб'єктів підприємницької діяльності й забезпечують їхню господарську діяльність та сприяють підвищенню її ефективності – це

- A. структура підприємництва
- B. інфраструктура підприємництва
- C. середовище підприємництва
- D. бізнес-центри

5. Надання консультацій підприємцям, підготовка спеціалістів для малих підприємств, вивчення динаміки ринкової кон'юнктури, прогнозування та моделювання наслідків певних рішень, розробка економічної поведінки підприємств на ринку є функцією такого виду інфраструктури

- A. інформаційно-аналітичної
- B. фінансово-кредитної
- C. організаційно-технічної

D. правильна відповідь відсутня

6. До об'єктів інфраструктури підприємництва відносять

- A. бізнес-центри, бізнес-інкубатори
- B. технологічні парки
- C. фонди підтримки підприємництва
- D. всі відповіді вірні

7. Функціями бізнес-інкубаторів є:

- A. надання приміщення для офісів, майстерень на умовах оренди за низьку плату
- B. адміністративні і технічні послуги (телефон, копіювання, приміщення для конференцій, зустрічей, секретаріат тощо)
- C. консалтинг, бізнес-планування для початківців і потенційних підприємців
- D. всі відповіді вірні

8. Установи, які займаються акумуляцією тимчасово вільних грошових ресурсів і перетворюють їх у кредити – це такий вид інфраструктури підприємництва

- A. інформаційно-аналітична
- B. фінансово-кредитна
- C. організаційно-технічна
- D. правильна відповідь відсутня

9. Основною метою технопарків є

- A. діяльність щодо виконання інвестиційних та інноваційних проектів, виробничого впровадження наукоємних розробок, високих технологій та конкурентоспроможної на світовий ринок продукції
- B. надання приміщення для офісів, майстерень на умовах оренди за низьку плату
- C. здійснення фінансового забезпечення реалізації державної політики у сфері підтримки малого підприємництва
- D. надання лізингодавцем у виключне користування або у власність за дорученням і погодженням з лізингодержувачем певного майна

3. Підготовка до розгляду ситуаційних завдань

4. Самостійно ознайомитися із інформацією та документами у Moodle

5. Завдання для самостійного виконання

Підготовка презентацій доповідей про певний об'єкт інфраструктури підтримки малого і середнього підприємництва (за вибором здобувача).

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ТА ЇЇ СУЧАСНІ НАПРЯМИ

Тема 6 Підприємницька ідея, її джерела та методи пошуку

Форми контролю: тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, розв'язання практичних завдань, перевірка завдань для самостійного виконання.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

2. Розв'язати тестові завдання.

1. Підприємницька ідея

- A. елементи групи коштів, які включають валюту, банківські депозити та певні види цінних паперів
- B. діяльність, спрямована на подолання гострих проблем підприємства, що накопичилися внаслідок поганого управління
- C. являє собою виявлений можливий інтерес виробника, що має риси конкретної економічної форми
- D. група товарів, тісно пов'язаних між собою за складом, видом, функціонуванням

2. Ринкова інформація - це

- A. інформація про потреби споживачів на певному ринку
- B. сукупність правил на певному ринку
- C. сукупність об'єктивних даних, що дозволяють виявити можливі фінансові результати реалізації підприємницької ідеї
- D. інформація про ступінь вивченості ринку на момент поставки товару і в перспективі

3. Банк ідей – це

- A. додатковий капітал підприємства
- B. перелік того, що могло б скласти потенційні невикористані можливості підприємницької діяльності
- C. основний капітал підприємства
- D. сукупність ідей на підприємстві

4. Критеріями вибору підприємницької ідеї виступають

- A. знання даного виду діяльності та наявність відповідних здібностей підприємця
- B. мінімальна потреба у початковому капіталі
- C. допустимий ризик та низький рівень конкуренції
- D. всі відповіді вірні

5. До особистих факторів оцінювання підприємницької ідеї не належать:

- A. наявність досвіду практичної роботи;
- B. наявність відповідної освіти та спеціальних знань у цій сфері бізнесу;
- C. відповідність сфери бізнесу захопленням або інтересам підприємця;
- D. загальна економічна ситуація в країні

6. До основних зовнішніх факторів оцінювання та вибору сфери підприємницької діяльності відносяться

- A. законодавчі обмеження і державне регулювання
- B. ступінь конкуренції у галузі
- C. стадія життєвого циклу галузі, її перспективи на майбутнє
- D. всі відповіді вірні

7. До методів генерації підприємницьких ідей, що ґрунтуються на колективних формах творчої роботи, відносять

- A. «мозковий штурм»
- B. конференція ідей
- C. метод колективного блокнота
- D. всі відповіді вірні

8. Метод колективного блокнота

- A. передбачає використання схожого відомого рішення
- B. допускає доброзичливу критику у формі репліки або коментарю
- C. ґрунтується на застосуванні комбінаторики
- D. поєднує індивідуальне висування ідеї з колективним її оцінюванням

9. Метод морфологічного аналізу

- A. передбачає використання схожого відомого рішення
- B. допускає доброзичливу критику у формі репліки або коментарю
- C. ґрунтується на застосуванні комбінаторики
поєднує індивідуальне висування ідеї з колективним її оцінюванням

10. Процес створення власної справи складається з таких стадій

- A. підготовчої, реєстраційної та організаційної
- B. підготовка, проектування, впровадження
- C. підготовчої та реєстраційної
- D. правильна відповідь відсутня

3. Підготовка до розгляду ситуаційних завдань

4. Самостійно ознайомитися із інформацією та документами у Moodle

5. Завдання для самостійного виконання.

Запропонувати власну бізнес-ідею для створення власного бізнесу. Здійснити оцінку бізнес-ідеї для власного бізнесу за наступною методикою RAMР (табл. 15).

«Таблиця 15 – Методика оцінки бізнес-ідеї для власного бізнесу»

Критерії оцінки	Слабка -0 балів	Середня - 3 бали	Висока - 5 балів
1. Джерело і повнота інформації	Потрібна перевірка	Довіра, але не повна	Повна довіра
2. Імідж фірми	Слабкий або нова	Середній	Дуже високий
3. Наявність досвіду реалізації подібних проєктів	Немає	Частково	Є
4. Наявність патенту, ліцензії, сертифікату	Немає	Частково	Є (не потрібно)
5. Наявність «родзинки» (відмінність від інших)	Немає (або не знаю)	Незначна	Є
6. Ринок збуту	Менше 3-х років	Не менш 3-х років	Експорт, імпортозаміщення
7. Конкурентоспроможність	Невідомо	Конкурентоспроможна	Переважає
8. Підтримка та пільги органів влади	Немає (або не знаю)	Можлива	Існує
9. Наявність власних фінансових засобів	Менше 20%	До 51%	Більше 51%
10. Наявність команди та провідних спеціалістів	Менше 50%	Більше 50%	Є 75-100%
11. Наявність землі та приміщень	Менше 50%	Більше 50%	Є 75-100%
12. Наявність основного обладнання	Менше 33%	Більше 33%	Є 66-100%
13. Строк окупності	Більше 2 років	1,5-2 роки	До 1 року
14. Наявність етапів наступного розвитку	Немає	Один	2 і більше
Всього балів			
Рекомендації автору ідеї для власного бізнесу			
Сума балів	Кількість оцінок «0»	Рекомендації	
Менше 25	Більше 6	Бізнес-ідея потребує серйозного доопрацювання.	
26-35	5-6	Уточнити до початку розробки бізнес-плану.	
36-45	3-4	Час починати розробляти бізнес-план.	
46-55	1-2	Існують явні шанси на успіх.	
Більше 56	0	Дуже високі шанси на успіх.	

Наявність «нульових» оцінок повинна навести на серйозні роздуми, додаткове опрацювання бізнес-ідеї. Якщо у ідеї більше 50 балів і не більше двох нульових оцінок, є підстави вважати, що ваша ідея є бізнес-ідеєю» [11].

Тема 7. Вибір способу заснування та організаційно-правової форми бізнесу

Форми контролю: тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, розв'язання практичних завдань.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

2. Розв'язати тестові завдання.

1. Підготовча стадія НЕ включає наступні етапи

- A. прийняття рішення про підприємницьку діяльність на основі відібраної підприємницької ідеї
- B. визначення цілей підприємницької діяльності, розробка стратегії виходу на ринок
- C. вибір організаційно-правової форми підприємництва
- D. визначення величини початкового капіталу, джерел фінансування та відкриття рахунків у банках

2. До основних переваг створення бізнесу «з нуля» відносять

- A. оригінальність концепції бізнесу, яка вимагає створення нової фірми
- B. повна свобода вибору сфери і виду бізнесу
- C. відсутність ризику придбати фірму з поганою репутацією
- D. всі відповіді вірні

3. Основними факторами, які впливають на вибір місцезнаходження підприємства, НЕ є

- A. забезпечення робочою силою, сировиною і матеріалами
- B. наявність транспортних розв'язок
- C. необхідність у сервісному обслуговуванні
- D. близькість до органів державної влади

4. Серед недоліків придбання існуючого бізнесу можна назвати такі:

- A. мінливе або ілюзорне благополуччя фірми
- B. можна успадкувати вороже ставлення до фірми
- C. низька мобільність, оскільки можлива ситуація, коли важко змінити уже налагоджену діяльність на фірмі

D. всі відповіді вірні

5. Основними недоліками заснування підприємницької діяльності на основі франчайзингу є

- A. значні обмеження у прийнятті самостійних рішень стосовно свого бізнесу
- B. зменшення доходів у зв'язку із придбанням франчайзі й постійними платежами франчайзеру
- C. необхідність дотримання операційних стандартів, які встановлює франчайзер
- D. всі відповіді вірні

3. Самостійно ознайомитися із інформацією та документами у Moodle

4. Підготовка до розгляду ситуаційних завдань

Тема 8. Формування початкового капіталу

Форми контролю: тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, розв'язання практичних завдань.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

2. Розв'язати тестові завдання.

1. Початковий капітал - це

- A. залучення коштів для фінансування розвитку підприємства на основі повернення коштів або інших майнових цінностей
- B. загальна вартість засобів у грошовій, матеріальній і нематеріальній формах, які інвестуються у формування активів
- C. капітал, який вкладається у будь-яку власну справу з самого початку практичної реалізації підприємницького проекту, на початковій стадії підприємницької діяльності в цілому
- D. загальна вартість засобів підприємства, які належать йому на правах власності та використовуються ним для формування відповідної частини його активів

2. Мінімальний обсяг статутного фонду для акціонерного товариства становить

- A. суму, еквівалентну 1250 мінімальним заробітним платам
- B. 100 мінімальним заробітним платам
- C. 1000 мінімальним заробітним платам
- D. правильна відповідь відсутня

3. Капіталоутворюючі елементи підприємницького капіталу є

- A. усі технічні засоби виробництва
- B. матеріальні оборотні елементи виробництва та оборотні кошти у грошовій формі
- C. інтелектуальну власність
- D. всі відповіді вірні

4. Статут підприємства розробляють

- A. директор підприємства
- B. засновники
- C. інвестори
- D. державні місцеві органи влади

3. Самостійно ознайомитися із інформацією та документами у Moodle

4. Підготовка до розгляду ситуаційних завдань

Тема 9. Інформаційно-управлінське та ресурсне забезпечення підприємництва

Форми контролю: тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, розв'язання практичних завдань.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

2. Самостійно опрацювати питання:

- 1) Краундфандингові платформи на Україні та світі.
- 2) Особливості діяльності бізнес-ангелів

3. Розв'язати тестові завдання.

1. Модель, де інтереси акціонерів представлені великою кількістю відокремлених один від одного дрібних інвесторів, які перебувають в залежності від менеджменту корпорації, - це

- A. англо-американська
- B. континентальна
- C. японська
- D. правильна відповідь відсутня

2. Високий ступінь концентрації акціонерного капіталу, домінуючу роль

банків у прийнятті корпоративних рішень і порівняно невелику розпорошеність акцій серед приватних інвесторів – це модель корпоративного управління

- A. англо-американська
- B. континентальна
- C. японська
- D. сімейний капіталізм

3. Капітал концентрується і розподіляється за сімейними каналами, і контроль над бізнесом повністю належить сім'ї в моделі

- A. англо-американська
- B. континентальна
- C. японська
- D. сімейний капіталізм

4. Чинники, що впливають на обсяг інвестицій фірми:

- A. співвідношення розподілу доходу (прибутку) на споживання та нагромадження (заощадження)
- B. очікувана норма чистого прибутку
- C. ставка позичкового відсотка на капітал
- D. всі відповіді вірні

5. Використання наявного капіталу для придбання різних цінних паперів, що випускаються підприємствами або державою - це

- A. фінансові інвестиції
- B. реальні інвестиції
- C. прямі інвестиції
- D. приватні інвестиції

6. Джерелами прямого фінансування діяльності підприємств є:

- A. банківський кредит
- B. кошти від емісії цінних паперів
- C. засоби від продажу або здачі в оренду вільних активів
- D. всі відповіді вірні

7. Опосередкованими методами фінансування є

- A. купівля на виплату або одержання в лізинг (оренду) необхідного для діяльності обладнання
- B. придбання (на технологію, що використовується в проекті) ліцензії з оплатою останньої у формі роялті
- C. залучення необхідних трудових ресурсів і внесків «під проект» у вигляді знань, навичок і ноу-хау
- D. всі відповіді вірні

8. Форма фінансування, яка полягає у передачі власником права користування і розпорядження своїм майном за певну плату

- A. інвестиційний селенг
- B. факторинг
- C. форфейтинг
- D. застава майна

9. Загарбники, мета яких не допомогти стартапу інвестиціями, новими працівниками або рекомендаціями, а відібрати ідею, розробки, а можливо, і зовсім забрати стартап і прогнати з компанії творців – це

- A. бізнес-янголи
- B. бізнес-демони
- C. венчурні інвестори
- D. правильна відповідь відсутня

10. Метод колективного збору грошей, що передбачає залучення коштів на новий проект від великого числа потенційних клієнтів

- A. краундфайдинг
- B. краудінвестинг
- C. інвестиційний селенг
- D. факторинг

3. Самостійно ознайомитися із інформацією та документами у Moodle

4. Підготовка до розгляду ситуаційних завдань

Тема 10. Оподаткування підприємницької діяльності

Форми контролю: тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, розв'язання практичних завдань.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

2. Самостійно опрацювати питання:

1) Місцеві податки та збори України.

3. Розв'язати тестові завдання.

1. Податки, що встановлюються у цінах товарів і послуг, та розмір яких для окремого платника не залежить від його доходу

- A. прями

- B. непрямі
- C. акцизні
- D. цінові

2. До загальнодержавних належать податки та збори

- A. податок на прибуток підприємств, податок на доходи фізичних осіб
- B. податок на додану вартість, акцизний податок
- C. екологічний податок, рентна плата, мито
- D. усі відповіді є правильними

3. До місцевих податків і зборів НЕ належить

- A. рентна плата
- B. єдиний податок
- C. транспортний податок
- D. туристичний збір

4. По окремих видах діяльності заборонено використовувати спрощену систему оподаткування

- A. діяльність з організації, проведення азартних ігор
- B. обмін іноземної валюти;
- C. діяльність з продажу предметів мистецтва та антикваріату
- D. всі відповіді вірні

5. Обов'язкові платежі, які сплачуються платниками опосередковано через цінові механізми, причому сума податку не зменшує об'єкта оподаткування, а збільшує ціну товару

- A. непрямі податки
- B. прямі податки
- C. загальнодержавні податки
- D. місцеві податки

6. Об'єктами оподаткування податків на доходи є

- A. прибуток чи валовий дохід підприємства
- B. заробітна плата
- C. інші доходи громадян
- D. всі відповіді вірні

7. До загальнодержавних подітків входять

- A. податок на прибуток підприємств
- B. податок на доходи фізичних осіб
- C. податок на додану вартість; акцизний податок
- D. всі відповіді вірні

- 3. Самостійно ознайомитися із інформацією та документами у Moodle
- 4. Підготовка до обговорення проблемних питань.

Тема 11. Державне регулювання підприємницької діяльності

Форми контролю: тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, розв'язання практичних завдань.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

2. Самостійно опрацювати питання:

1) Антимонопольний комітет України та його роль у регулюванні підприємництва.

2. Розв'яжіть тестові завдання.

1. До складу механізму надання податкових преференцій належать такі методи:

- A. зменшення ставок податків
- B. податкові канікули
- C. пільговий режим оподаткування під час виплати дивідендів
- D. усі відповіді є правильними

2. Основними методами державного регулювання підприємницької діяльності є

- A. правові
- B. адміністративні
- C. економічні
- D. всі відповіді вірні

3. Засіб державного регулювання економіки шляхом формування на договірній (контрактній) основі складу та обсягів продукції (робіт, послуг), необхідної для пріоритетних державних потреб

- A. державне замовлення
- B. ліцензування
- C. патентування
- D. встановлення фіксованих цін

5. Напрямок державної політики, спрямований на вдосконалення правового регулювання господарських відносин, а також адміністративних відносин між регуляторними органами або іншими органами державної влади та суб'єктами господарювання, недопущення прийняття економічно недоцільних та неефективних регуляторних

актів, зменшення втручання держави у діяльність суб'єктів господарювання та усунення перешкод для розвитку господарської діяльності – це

- A. державна регуляторна політика
- B. державне регулювання підприємництва
- C. державне регулювання економіки
- D. правильна відповідь відсутня

5. Гранично допустимі величини використання ресурсів або, навпаки гранично допустимі викиди

- A. ліміти
- B. квоти
- C. патенти
- D. правильна відповідь відсутня

6. Непрямі економічні методи регулювання підприємництва реалізуються за допомогою

- A. податкової
- B. інвестиційної
- C. амортизаційної та інших форм економічної політики
- D. всі відповіді вірні

- 3. Самостійно ознайомитися із інформацією та документами у Moodle
- 4. Підготовка до розгляду ситуаційних завдань

Тема 12. Підприємницька таємниця та підприємницькі ризики

Форми контролю: тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, розв'язання практичних завдань.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

2. Розв'яжіть тестові завдання:

1. Підприємницька таємниця – це комплексне поняття, яке включає

- A. будь-які відомості (інформацію), розголошення яких може завдати економічної і моральної шкоди підприємницькій організації, істотно вплинути на її ділову репутацію
- B. інформація, що становить державну таємницю
- C. відомості про забруднення навколишнього середовища, стан протипожежної безпеки, санітарно-епідеміологічної та радіаційної обстановки

D. правильна відповідь відсутня

2. До підприємницької таємниці у складі інформації щодо планування підприємницької діяльності відносять

- A. плани розвитку організації
- B. плани освоєння нових видів продукції, зміни її асортименту
- C. перспективний план розвитку
- D. всі відповіді вірні

3. До відомостей, витік яких може завдати шкоди підприємницькій діяльності, може входити інформація щодо

- A. науково-технічний та інноваційний розвиток
- B. фінансово-економічний стан
- C. партнерські відносини
- D. всі відповіді вірні

4. До складу механізму захисту підприємницької таємниці і безпеки організації входять такі підсистеми

- A. правове забезпечення таємниці
- B. здійснення інженерно-технічного захисту
- C. посилення різних форм відповідальності за розголошення відомостей, що завдають економічної шкоди фірмі
- D. усі відповіді є правильними.

5. Згідно законодавства України НЕ можуть бути віднесені до комерційної таємниці наступні відомості

- A. установчі документи, документи, що дозволяють займатися підприємницькою чи господарською діяльністю та її окремими видами
- B. інформація за всіма встановленими формами державної звітності
- C. дані, необхідні для перевірки обчислення і сплати податків та інших обов'язкових платежів
- D. всі відповіді вірні

6. Особа, яка протиправно використовує комерційну інформацію, що належить суб'єкту господарювання, зобов'язана:

- A. відшкодувати завдані йому такими діями збитки
- B. використовувати цю інформацію на свій розсуд
- C. захист від незаконного використання цієї інформації третіми особами
- D. правильна відповідь відсутня

7. Для формування переліку відомостей, які підлягають захисту, НЕ доцільно:

- A. створити групу з фахівців, що займаються фінансами, кон'юнктурою ринку

- B. провести заходи з правового та організаційного регулювання відносин щодо захисту підприємницької таємниці й економічної безпеки
- C. використовувати інформацію на свій розсуд
- D. залучити юриста та інших фахівців

8. Підприємницький ризик – це

- A. видача на певних умовах дозволів на право здійснення певних операцій
- B. санкція у вигляді грошового штрафу, який накладається за несвоєчасне виконання, прострочення грошових зобов'язань
- C. невизначеність результату підприємницької діяльності і є показником ефективності діяльності підприємця
- D. одна з форм охорони майнових й особистих інтересів застрахованих, які сплачують внески до страхових організацій і дістають відшкодування втрат

9. Втрати, які можуть бути в підприємницькій діяльності, доцільно розділяти на

- A. матеріальні
- B. трудові, фінансові
- C. втрати часу, спеціальні види втрат
- D. всі відповіді вірні

10. Підприємницький ризик має такі економічні функції

- A. інноваційна, захисна, аналітична, регулятивна
- B. креативна, пристосовницька, забезпечуюча
- C. досконала, недосконала
- D. планування, використання, реалізація, контроль

11. Функція ризику, що виражається у формі вибору однієї з альтернатив (позитивної) вирішення ризикових ситуацій, що виникають у діяльності підприємців за допомогою застосування економіко-математичних розрахунків передбачуваних наслідків ризику

- A. аналітична
- B. регулятивна
- C. захисна
- D. інноваційна

12. Функція ризику, що проявляється у впливі на підприємців у процесі прийняття ними рішень на всіх стадіях життєвого циклу фірми, тому вона пов'язана з прийняттям таких рішень, реалізація яких допоможе уникнути (або зменшити наслідки) ризику

- A. аналітична
- B. регулятивна
- C. захисна

D. інноваційна

13. Виробничий ризик - це

- A. показник ступеня вивченості ринку на момент поставки товару і в перспективі
- B. ризик, пов'язаний з виробництвом продукції, товарів і наданням послуг, зі здійсненням будь-яких видів виробничої діяльності, у процесі якої підприємці зіштовхуються з проблемами неадекватного використання сировини, росту собівартості продукції, збільшення втрат робочого часу, використання нових методів виробництва
- C. ризик, пов'язаний зі скороченням реальних активів внаслідок втрати частки власності, а також із скороченням доходу через невіддатність підприємства
- D. ризик, який виникає при здійсненні фінансових угод, виходячи з того, що в ролі товару виступає або валюта, або цінні папери

14. Втрати від ризику у підприємницькій діяльності поділяють на

- A. матеріальні, трудові, фінансові, спеціальні
- B. виробничі, комерційні, фінансові, інвестиційні, ринкові
- C. економічні, політичні, техніко-технологічні та соціальні
- D. політичні, економічні, соціальні, адміністративні

15. За можливістю регулювання ступеня ризику розрізняють такі види ризику

- A. керовані, некеровані і нейтральні
- B. виробничий, комерційний, фінансовий, інвестиційний, ринковий, екологічний
- C. зовнішні, внутрішні, змішані
- D. постійні тимчасові

16. За джерелами (змістом) ризику бувають

- A. керовані, некеровані і нейтральні
- B. виробничий, комерційний, фінансовий, інвестиційний, ринковий, екологічний
- C. зовнішні, внутрішні, змішані
- D. постійні тимчасові

17. Джерелами внутрішніх ризиків НЕ є такі

- A. неефективний менеджмент
- B. неефективна маркетингова політика
- C. неправильна організація процесів виробництва й обігу
- D. чинники зовнішнього середовища

18. Процес оцінки ризику можна визначити як

- A. зіставлення варіантів рішень, що пропонуються з урахуванням можливих вигід та втрат
- B. зіставлення варіантів рішень, що пропонуються без урахування можливих вигід та втрат
- C. зіставлення варіантів рішень, що пропонуються з урахуванням можливих фінансових ресурсів
- D. зіставлення варіантів рішень, що пропонується з урахуванням втрат матеріальних і трудових ресурсів

19. Якісна оцінка ризику

- A. порівняння передбачуваних позитивних результатів з можливими негативними наслідками, виявлення ймовірних впливів аналізованих результатів на рішення, які буде прийнято в майбутньому
- B. чисельне визначення розміру окремих ризиків та ризику проекту в цілому
- C. зона, де втрати практично не очікуються
- D. здатність суб'єкта економічної діяльності погашати свої довготермінові зобов'язання

3. Самостійно ознайомитися із інформацією та документами у Moodle

4. Підготовка до розгляду ситуаційних завдань

Тема 13 Співробітництво та взаємовідносини в підприємстві

Форми контролю: тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, розв'язання практичних завдань.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

2. Розв'язати тестові завдання.

1. Письмовий документ, що засвідчує волевиявлення фізичних чи юридичних осіб стосовно заснування нового організаційно-правового утворення для реалізації конкретної підприємницької ідеї, - це

- A. підприємницький договір
- B. колективний договір
- C. установчий договір
- D. договір доручення

2. Угода між трудовим колективом в особі профспілки й адміністрацією підприємства (фірми, установи), що укладається або уточнюється щорічно – це

- A. колективний договір
- B. кредитний договір
- C. тарифна угода
- D. договір доручення

3. Колективний договір укладається

- A. на всіх підприємствах
- B. тільки на державних підприємствах
- C. на всіх підприємствах, де використовується наймана праця
- D. правильної відповіді немає

4. У договорі форс-мажорні обставини зазвичай описуються

- A. у преамбулі
- B. заключній частині
- C. специфічних умовах основної частини
- D. загальних умовах основної частини.

5. До форм співробітництва партнерів у виробництві належать:

- A. комерційна тріангуляція
- B. факторинг
- C. проектне фінансування
- D. комерційний трансферт

6. Управління за контрактом як форма співробітництва належить до такого напрямку підприємницької діяльності:

- A. торгівлі
- B. виробництва
- C. фінансових відносин
- D. товарообмінних операцій

7. Договір доручення за сферою діяльності належить:

- A. до зовнішньоекономічної діяльності
- B. розрахунків та кредитування
- C. страхування
- D. правильної відповіді немає

8. Форма співробітництва, коли створюється закінчений виробничий цикл усіма співпрацюючими партнерами, а кожний з них виконує свою частку робіт у рамках єдиного виробничого процесу

- A. лізинг
- B. виробнича кооперація
- C. спільне підприємство
- D. управління за контрактом

9. Форма відносин, сутність якої зводиться до такого: один з підприємців

передає іншому «ноу-хау» у галузі управління, а інший - забезпечує інвестування

- A. лізинг
- B. виробнича кооперація
- C. спільне підприємство
- D. управління за контрактом

10. Комерційна операція з обміну певної кількості одного товару на еквівалентну за вартістю кількості іншого

- A. лізинг
- B. комерційний трансферт
- C. спільне підприємство
- D. бартер

11. Система взаємовідносин, що встановлюється між підприємцем і фактор-фірмою, що бере на себе дебіторську заборгованість підприємця або купує у підприємця його вимогу до іншого партнера щодо оплати боргу – це

- A. факторинг
- B. лізинг
- C. комерційний трансферт
- D. зустрічна поставка

3. Самостійно ознайомитися із інформацією та документами у Moodle

4. Підготовка до розгляду ситуаційних завдань

Тема 14 Аналітична оцінка ефективності підприємницької діяльності

Форми контролю: тестування, фронтальне та індивідуальне опитування.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті, розв'язання практичних завдань.

2. Розв'язати тестові завдання.

1. Об'єктами аналітичного оцінювання ефективності підприємницької діяльності є

- A. організаційно-технічний рівень виробництва
- B. прибутковість і рентабельність
- C. фінансовий стан і його стійкість

D. усі відповіді правильні

2. Аналіз, метою якого є визначення прибутковості та ризикованості різних видів взаємодії з підприємством: інвестування коштів, його кредитування, продаж товарно-матеріальних цінностей, надання пільг та вжиття санкцій, - це

- A. зовнішній
- B. внутрішній
- C. прогнозний
- D. локальний

3. Аналіз, в основі якого лежить оцінювання фінансово-економічного стану і результатів діяльності окремих підрозділів підприємства, - це

- A. зовнішній
- B. внутрішній
- C. прогнозний
- D. локальний

4. Ефективність виробничо-господарської діяльності характеризує

- A. загальні результати господарювання,
- B. ступінь використання матеріально-технічних і трудових ресурсів (робочої сили)
- C. віддачу довгострокових капітальних вкладень
- D. всі відповіді вірні

5. Результативність бізнесово-фінансової діяльності підприємства має відбивати

- A. рівень його прибутковості (дохідності) і рентабельності виробництва
- B. динаміку в часі показників фінансового стану
- C. динаміку в часі показників фінансової стійкості
- D. всі відповіді вірні

3. Самостійно ознайомитися із інформацією та документами у Moodle

4. Підготовка до розгляду ситуаційних завдань

Тема 15. Система показників оцінки ефективності виробничо-господарської, бізнесово-фінансової діяльності підприємництва

Форми контролю: тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, розв'язання практичних завдань.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

2. Розв'язати тестові завдання.

1. До узагальнюючих показників ефективності виробничо-господарської діяльності НЕ належать

- A. продуктивність праці
- B. витрати на 1 грн реалізованої продукції
- C. фондівдача
- D. прибутковість власного капіталу

2. До показників, які здатні більш-менш всебічно охарактеризувати ефективність бізнесово-фінансової діяльності підприємства, поділяють на кілька груп:

- A. показники прибутковості
- B. показники ліквідності та платоспроможності
- C. показники стійкості (стабільності) та показники стану акціонерного капіталу
- D. всі відповіді вірні

3. До показників ефективності використання персоналу належать

- A. частка управлінського персоналу в загальній його чисельності
- B. частка приросту продукції за рахунок зростання продуктивності праці;
- C. темпи зростання продуктивності праці
- D. усі відповіді вірні

4. Показники ефективності використання матеріально-технічних ресурсів такі

- A. коефіцієнт використання основних видів матеріалів
- B. фондівдача (за обсягом продукції чи послуг)
- C. матеріаломісткість одиниці продукції
- D. усі відповіді правильні

5. Показник, що визначається як відношення загальної суми власного капіталу до загальної величини балансових коштів, це

- A. коефіцієнт ліквідності
- B. коефіцієнт фінансової незалежності
- C. коефіцієнт покриття
- D. коефіцієнт термінової платоспроможності

6. До показників оцінки фінансового стану підприємства належать

- A. прибутковість власного капіталу
- B. прибутковість усіх активів
- C. коефіцієнт платоспроможності
- D. усі відповіді правильні

3. Самостійно ознайомитися із інформацією та документами у Moodle
4. Підготовка до розгляду ситуаційних завдань

Тема 16. Аналіз сучасних напрямів підприємницької діяльності

Форми контролю: тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, перевірка завдань для самостійного виконання.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

2. Розв'язати тестові завдання.

1. До основних суб'єктів міжнародної господарської діяльності належать

- A. фізичні та юридичні особи
- B. інституціональні і добровільні об'єднання
- C. держави та міжнародні організації
- D. всі відповіді вірні

2. До основних принципів зовнішньоекономічної діяльності відносять свободу зовнішньоекономічного підприємництва

- A. юридична рівноправність та недопущення дискримінації
- B. захисту інтересів суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності
- C. верховенство закону
- D. всі відповіді вірні

3. Безперервна зустрічна торгівля в обумовлених договорами (угодами) обсягах з використанням системи безготівкових розрахунків, тобто заліку взаємних вимог і зобов'язань – це

- A. кліринг
- B. бартер
- C. офсет
- D. зустрічна торгівля

4. Основні види франчайзингу

- A. товарний
- B. виробничий
- C. діловий
- D. всі відповіді вірні

5. Фірми, що спеціалізуються на створенні нових чи радикально

змінених старих сегментів ринку, - це

- A. експлеренти
- B. комутанти
- C. віоленти
- D. пацієнти

6. Венчурні фонди виділяють такі напрями для інвестування капіталу

- A. вкладення коштів у створення технологічних інновацій у межах інвестиційних проектів, які здійснюються різними підприємствами
- B. фінансування венчурних фірм
- C. інвестування коштів у малі підприємства, які перебувають на стадії «start-up»
- D. всі відповіді вірні

7. Консалтингова фірма створює спільну групу з фірмою клієнта, яка тісно взаємодіє з усіма основними службами, розробляючи технологічний проект з реорганізації систем управління фірм клієнта – це

- A. процесний консалтинг
- B. експертне консультування
- C. навчальне консультування
- D. вірна відповідь відсутня

8. Самостійна, ініціативна, здійснювана на свій ризик і спрямована на отримання систематичного доходу діяльність, що інтегрує технологічний, консультаційний, інформаційний, аудиторський та правовий напрями, у процесі якої консультант надає професійну допомогу клієнту у вирішенні його проблем, що сприяють забезпеченню стійкості розвитку клієнтської організації

- A. консалтингове підприємництво
- B. фрайчайзинг
- C. електронне підприємництво
- D. зелене підприємництво

9. Електронний бізнес – це

- A. будь-яка ділова активність, що використовує можливості глобальних інформаційних мереж для перетворення внутрішніх і зовнішніх зв'язків з метою створення прибутку
- B. безперервна оптимізація продуктів і послуг організації, а також виробничих зв'язків через застосування цифрових технологій і використання Інтернету як первинного засобу комунікацій
- C. це перетворення основних бізнес-процесів за допомогою Internet-технологій
- D. всі відповіді вірні

10. Форма електронної комерції, що орієнтована на пряму співпрацю підприємств та їх клієнтів, характеризується відсутністю кордонів та значним зниженням кінцевої ціни продукції завдяки відсутності великої кількості посередників

- A. B2C
- B. B2B
- C. B2E
- D. B2G

11. Основними якостями соціального підприємництва є

- A. першість соціальної місії над комерційною
- B. існування стійкого комерційного ефекту
- C. новаторство у комбінації із соціальними та економічними ресурсами
- D. всі відповіді вірні

3. Самостійно ознайомитися із інформацією та документами у Moodle

4. Завдання для самостійного виконання.

Підготовка презентації доповіді щодо діяльності світових чи вітчизняних підприємницьких структур у сучасних напрямках підприємницької діяльності.

Рекомендована література

Основна

1. Господарський кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
2. Закон України «Про підприємництво». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/698-12#Text>
3. Закон України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4618-17#Text>
4. Податковий кодекс України: від 02.12.2010 № 2755-VI URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
5. Гаєвська Л. М., Марченко О. І. Підприємницька діяльність: підручник. Ірпінь : Університет ДФС України, 2019. 500 с.
6. Основи підприємництва: Підручник. Біляк Т.О., Бірюченко С.Ю., Бужимська К.О., та ін.]; під заг. ред. Н.В. Валінкевич. Житомир : ЖДТУ, 2019. 492 с.
7. Підприємництво: організація, ефективність, бізнес-культура : навч. посіб. / Колот В.М., Репіна І.М., Щербина О.В. 2-ге вид., перероб. та доп. К. : КНЕУ, 2009. 444 с.

Додаткова

8. Варналій З.С. Основи підприємництва: навч. посіб. 3-тє вид., випр. і доп. К.: Знання-Прес, 2006. 350 с.
9. Гой І. В. Підприємництво : навч. посіб. К.: ЦУЛ, 2013. 368 с.
10. Гонтарева І. В. Підприємництво : підручник . Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2021. 392 с.
11. Колот В.М., Щербина О.В. Підприємництво: Навчально-метод. посіб. для сам. вивч. дисц. К.: КНЕУ, 2003. 160 с.
12. Панченко С. В., Дикань В. Л., Шраменко О. В. Підприємництво: підручник. Харків : УкрДУЗТ, 2018. Ч. 1. Теоретичні основи організації підприємницької діяльності. 241 с.
13. Підприємництво, торгівля та біржова діяльність : підручник / за заг. ред. д.е.н., проф. І. М. Сотник, д.е.н., проф. Л. М. Таранюка. Суми : ВТД «Університетська книга», 2018. 572 с.

Навчальне видання

*Ніколайчук Ольга Анатоліївна
Приймак Наталя Сергіївна*

Кафедра технологій в ресторанному господарстві, готельно-ресторанної
справи та підприємництва

ПІДПРИЄМНИЦТВО

Методичні рекомендації з вивчення дисципліни

Рівень бакалавр

Формат 60x84/8. Ум. др. арк. 2,8

Донецький національний університет
економіки і торгівлі імені
Михайла Туган-Барановського
50042, Дніпропетровська обл.,
м.Кривий Ріг, вул. Курчатова, 13.
Свідоцтво суб'єкту видавничої справи
ДК № 4929 від 07.07.2015 р.